

Filosofiaa ja punk-asennetta

Komediakäsikirjoittajan kasvu ja ammatti-identiteetti

Taiteen maisterin opinnäytetyö
Alisa Nirman
Aalto-yliopisto
Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu
Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos
Elokuva- ja tv-käsikirjoituksen suuntautumisvaihtoehto
5. 4. 2020

Tekijä Alisa Nirman		
Työn nimi Filosofiaa ja punk-asennetta: Komediakäsikirjoittajan kasvu ja ammatti-identiteetti		
Laitos Elokvataiteen ja lavastustaiteen laitos		
Koulutusohjelma Elokuva- ja tv-käsikirjoitus		
Vuosi 2020	Sivumäärä 49	Kieli suomi

Tiivistelmä

Kulutamme valtavasti komediaviihdettä. Tuotantoyhtiöt ja tv-kanavat etsivät jatkuvasti uusia komediakonsepteja kehittelyriihiinsä. Silti Suomessa on vain kourallinen komediaan erikoistuneita käsikirjoittajia. Elokvataiteen laitoksella ei erityisesti panosteta komediaopetukseen, ja komedian tekeminen mielletään usein taiteellisesti vähemmän kunnianhimoiseksi, kuin vaikka raastavan draaman.

Tutkimus perehtyy siihen, mikä saa käsikirjoittajan valitsemaan komedian. Tavoite on kyseenalaistaa käsitystä siitä, että komedia olisi vain turhanpäiväistä kulutusviihdettä, ja kuulla kirjoittajilta itseltään, miten he kokevat oman työnsä. Onko komedian kirjoittaminen joillakin veressä? Onko komedian kirjoittaminen helppoa? Kokevatko sen tekijät saavansa arvostusta? Ovatko he tyytyväisiä leimaansa komediakirjoittajina? Tutkimuksen taustalla on tekijän oma identiteettikriisi siitä, onko komedian kirjoittaminen arvokasta, tai taiteellisesti merkittävää.

Komedian kirjoittaminen suhteutuu monella tapaa filosofiseen ajatustyöhön: otetaan tunnistettava tilanne, ja tutkitaan sitä erikoisesta tai poikkeavasta näkökulmasta. Haastatteleamalla komediaan erikoistuneita käsikirjoittajia Anna Brotkinia ja Atte Järvistä, sekä Youtubekoomikkoa Erik Hoffstadia, koitan kartoittaa niitä polkuja, jotka johtavat komedian pariin, sekä sitä, miten tekijät mieltävät oman identiteettinsä kirjoittajina. Suomalaisten komediakäsikirjoittajien niukan tarjonnan takia päädyin haastattelemaan Hoffstadia, joka on pyörittänyt komediaan erikoistunutta kanavaansa jo vuosia ja kerännyt kulttimaineen.

Keskustelujen ydinaiheita ovat oma kasvu tekijänä, ylpeys omasta ammatista, sekä komedian käyttäminen syvällisempien teemojen käsittelyssä. Olennaisena esiin nousee tekijöiden oman persoonan heijastuminen komedian tyylissä, sekä oma maailmankatsomus ajattelun taustalla. Jo nuorena koettu kiinnostus komediaa kohtaan jatkuu usein ammatin harjoittamisen puolella. Komedian tekeminen ei ole helppoa, vaikka se voi olla hauskaa ja palkitsevaa. Käsikirjoittajien kokema arvostus ammatillisessa ympäristössä vaihtelee, mutta yleisöltä saatu arvostus nousee tärkeämmäksi. Ymmärrys siitä, että kirjoittaminen on työtä ja vaatii omistautumista, on yhtenäinen. Myös kysymys sukupuolen vaikutuksesta ammatinvalintaan nousee väistämättä esille, vaikka se ei ollut tutkimuksen ensisijainen tavoite.

Päällimmäisenä tutkimus kannustaa kirjoittajaa tarttumaan komediaan, jos se tuntuu luontevalta. Komedia on suurempi kuin genrensä maine; se on dramaturginen apuväline, joka parhaimmillaan saa katsojan ajattelemaan ja kyseenalaistamaan tunkkaisia toimintamalleja. Jos kirjoittajan veri vetää siihen suuntaan, ei ole mitään syytä jäädä pohtimaan omaa merkittävyyttään taiteilijana.

Avainsanat komedia, käsikirjoittaminen, identiteetti, taiteilijuus, erikoistuminen
---

Author Alisa Nirman		
Title of thesis Philosophy and Punk Attitude: The growth and professional identity of a comedy screenwriter (Filosofiaa ja punk-asennetta: Komediakäsikirjoittajan kasvu ja ammatti-identiteetti)		
Department Department of Film, Television and Scenography		
Degree programme Film and Television Screenwriting		
Year 2020	Number of pages 49	Language Finnish

Abstract

We consume vast amounts of comedy entertainment. Production companies are constantly on the lookout for new concepts to take into development. Yet there are only a handful of screenwriters specialising in comedy in Finland. The Department of Film at Aalto University does not particularly invest in teaching comedy, and making comedy is often considered artistically less ambitious than making riveting drama, for instance.

This thesis centres around how writers end up choosing comedy. The aim is to challenge the view that comedy could only be seen as trivial light entertainment, and to hear from writers themselves how they experience their work. Does writing comedy have to be in your blood? Is comedy writing easy? Do the creators feel appreciated? Are they happy to be categorised as comedy writers? The research is inspired by the author's own identity crisis, stemming from the question whether writing comedy is valuable or artistically significant.

Writing comedy is comparable to a philosophical line of thinking, with the examining of an everyday situation from a new or unusual perspective. The research is mainly conducted through interviewing Finnish comedy writers, Anna Brotkin and Atte Järvinen, in an effort to map the road that leads to writing comedy, and how the creators see their own identity as screenwriters. The scarcity of Finnish comedy screenwriters led me to choose Erik Hoffstad, a Youtube-comedian with a cult following, as my third interviewee.

The personal growth of the author, professional pride, and using comedy as a tool to handle more profound and philosophical topics ended up being the key areas of discussion. The personal world view of the writer reflected through their comedy comes into prominence. The fascination towards comedy entertainment experienced in the youth often translates into preference towards comedy in the professional field. Writing comedy is not specifically easy, even if it can be fun and highly rewarding. The appreciation felt by the writers from their professional peers varies, but the appreciation from the audiences weighs more in significance. The notion that creating quality comedy is hard work and requires dedication is shared. The role of the writer's gender in career selection also comes into question, although that was not the original intended area of study.

Above all, the research encourages a budding writer to take up comedy, if it feels natural to them. Comedy is greater than its reputation; at best it's a dramaturgical tool that makes the viewer question stagnant modes of thinking. If the writer is drawn towards comedy, there is no reason to stop and question their significance as an artist.

Keywords comedy, screenwriting, identity, comedy as art, specialisation

---

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	2
2 Joitain syitä kirjoittaa komediaa.....	5
Filosofian ja komedian suhde.....	6
Huomionkipeys.....	8
Itsensä viihdyttäminen.....	9
3 Tutkimusmenetelmät.....	11
Haastateltavien valinta.....	11
Metodi.....	12
Mutkia matkassa.....	13
Uusi metodi.....	14
Haastateltavat käsikirjoittajat.....	15
4 Anna Brotkin: Se liittyy maailmankatsomukseen.....	16
Jos tuntuu helpolta, on oikeilla jäljillä.....	16
Katsojien arvostus tärkeintä.....	18
Komedian käsikirjoittamisesta.....	19
Oma identiteetti.....	20
5 Atte Järvinen: Komedia vaatii punk-asennetta.....	23
Komedia on sävellaji.....	23
Ei suoranaista aliarvostusta.....	24
Voi lähteä synkistä asioista.....	25
Komedian käsikirjoittamisesta ja ohjaamisesta.....	26
Oma identiteetti.....	28
5.1 Mahdollisia identiteettikriisin pohjasyitä?.....	31
6 Erik Hoffstad: Good comedy should make you question things.....	34
7 Yhteenveto.....	37
Ensiaskeleet: komedian ensiriemu.....	37
Käsikirjoituksen keskeisyys.....	38
Ei tyhjän nauramista.....	39
Komedian arvosta ja arvostuksesta.....	41
Virtahepo olohuoneessa.....	43
Lopuksi.....	45
Komediakäsikirjoittajanalun FAQ.....	46
Lähteet.....	48

1 Johdanto

Tullessani elokuvakouluun ajattelin ryhtyväni tekemään vakavaa taidetta. Suurin osa aiemmin kirjoittamastani materiaalista oli aina ollut komediaa, mutta vitsit vitseinä, nyt on aika ruveta niinsanotusti oikeisiin hommiin.

Epäonnistuin heti ensi metreillä. Minusta tuntui, että kaikki kirjoittamani kohtausharjoitukset olivat absurdia sekoilua. Käskin itseni keskittyä, uida syvissä vesissä, tuottaa raastavaa taidetta. Kun eteeni tarjotui mahdollisuus ohjata oma lopputyö-elokuvani *One Night Stand-Off*, muutin aiemmin skifi-genreen istuneen elokuvatreatmentin yhdessä yössä sitcom-perinteen stereotyypeille irvailevaksi komediaksi. En osaa taaskaan, ajattelin, mutta jos elokuvataidekouluni tukee sekä rahallisesti, että aatteellisesti tätä sekoilua, ei se voi olla aivan täysin arvotonta. Jostain syystä projektimme sai vihreää valoa, ja vastoin kaikkia suunnitelmiani, lopputyöstäni tuli jälleen kerran absurdia sekoilua sielua raastavan taiteen sijaan.

Pohdin pitkään, mistä tämä taipumus oikein kumpuaa. Olenko jotenkin rikki? En koe olevani mitenkään sekopäinen tai pelleilyyn taipuvainen ihminen omassa normaalielämässäni. Ennen elokuvakouluun pyrkimistä olin opiskellut kandidatkintonani filosofiaa. Koin siis olevani kykeneväinen syvälliseen ajatteluun – miksei se näkynyt työssäni? Vai olinko kenties liian kaukonäköinen, oliko absurdissa sekoilussani sittenkin syvällisen taiteen siemen? Oliko komedia edes taidetta?

Huomasin kantavani näitä kysymyksiä kurssilta toiselle, kirjoitustyöstä toiseen, ja ajatukseni alkoi vahvistua, mitä enemmän sitä pohdin: komedia oli mielestäni ehdottomasti taidetta. Se oli sekä luomisprosessin, että käsityön yhteen saattamista. Se oli hyvin tehtynä samaan aikaan filosofista, ja höyhenen keveää. Miksi sitten olin kokenut, että se ei ollut harjoittamisen arvoinen formaatti taidekoulussa opiskelevalle käsikirjoittajalle? Päätin ottaa asiasta selvää.

Etsiessäni aineistoa lopputyöhöni tuntui, että vastaan tuli loputon meri kirjoja aiheesta

”MITEN olla hauska.” Kuitenkaan kysymykseen ”MIKSI olla hauska”, varsinkaan käsikirjoittajan näkökulmasta, ei näyttänyt löytyvän kovin helposti tutkimusmateriaalia. Vallitsevan koronavirus-tilanteen vuoksi päädyin hakemaan materiaalia ensisijaisesti sähköisessä muodossa, mikä tarjosi kosolti videomateriaalia, mutta edelleen teoreettinen saldo oli varsin köyhä. Päämääräni ei tosin ollut tutkia komedian merkitystä filosofisessa mielessä tai vastata pohdintoihin, mitä hyötyä hauskana olemisesta on ihmiselle tai yhteiskunnalle. Halusin ennen kaikkea tutkia komedian pariin päätymistä ammatillisessa mielessä, ja sitä miten käsikirjoittaja mieltää oman suhteensa komediaan.

Miksi käsikirjoittaja haluaa tehdä juuri komediaa? Unelmoiko komediakäsikirjoittaja oikeasti olevansa arvostettu draamakäsikirjoittaja? Arvostetaanko komedian kirjoittajia ylipäätään? Komedialle nähdään lähinnä kevyenä viihteenä, jota on helppo kuluttaa, mutta onko sen tuottaminen helppoa? Ja ennen kaikkea, onko komedian kirjoittamiseen jonkinlainen sisäinen taipumus, pakottava tarve josta on yhtä vaikea päästä eroon kuin koronaviruksesta, ahkerasta käsien pesusta huolimatta? Onko komedian kirjoittaminen parantumaton tauti?

Näihin kysymyksiin halusin löytää vastauksia, myös oman identiteettikriisini helpottamiseksi. Minulla oli asiasta jo aavistus, mutta halusin kuulla ammattilaisen arvion, mielellään useammasta lähteestä. Vähän niin kuin konsultoisin eri lääkäreitä tautidiagnoosin saamiseksi: jos useampi komediakäsikirjoittaja olisi asiasta samaa mieltä, voisin keveillä mielin seurata omaa intuitiotani.

Anders Vacklinin, Janne Rosenvallin ja Are Nikkisen mukaan komediakirjoittajan päämäärä on naurattaa katsojaa. He määrittelevät koomisen tarinan sellaisena, missä on tunnistettava perustilanne, jota havainnoidaan poikkeavasti. Koomiset hahmot ovat luonteidensa vankeja, jotka käyttäytyvät maailmankuvansa mukaisesti, mutta ympäristöön sopimattomasti, ja hahmojen strategiat sekä päämäärät voivat olla hupsuja tai ilkeitä.¹ Tässä tutkielmassa komediasta puhuessani tarkoitan teoksia, jotka istuvat edellä mainittuihin kriteereihin. Tähän sisältyvät niin komediaelokuvat, kuin tv-sarjat, sketsisarjoista sitomiin. Määritelmän alle lukeutuvat myös jossain määrin sitcom, joka nojaa usein kirjoittajansa ja esittäjänsä karikatyriseen persoonaan, sekä haastattelemani

---

¹ Nikkinen, Rosenvall, Vacklin (2008), ss. 278, 300-301

Erik Hoffstadin tapauksessa hänen Youtube-sarjansa ja persoonansa.

2 Joitain syitä kirjoittaa komediaa

Modernin eksistentialismin isäksikin kehuttu Søren Kierkegaard kertoo aforismissaan teatterista, jonka takatiloissa puhkeaa tulipalo. Teatterin klovni säntää lavalle varoittamaan yleisöä, joka luulee asiaa vitsiksi ja hurraa. Klovni toistaa varoituksensa, josta yleisö riemastuu yhä enemmän. Kierkegaard pohtii, että näin maailma tulee tuhoutumaan, ihmisten nauraessa ja hurratessa luullen koko asiaa vitsiksi.²

Koen metaforan erityisen ajankohtaiseksi juuri nyt, kun jokainen päivä tuntuu itseään toistavalta vitsiltä. Aikana, jolloin moderni yhteiskunta kamppailee ja koittaa selvitä täysin ennennäkemättömän globaalin kriisin kourissa. Vuosikymmeniä tiedemiehet ovat varoittaneet ihmiskuntaa tulevaisuudessa todennäköisesti uhkaavasta pandemiasta. Kun koronavirus yllättäen ottaa tämän paikan, ja rahoituksen ja tutkimuksen puutteessa koko maailma on kaaoksen vallassa, Yhdysvaltojen presidentti Donald Trump syyttää Maailman Terveysjärjestöä ja jäädyttää Yhdysvaltojen järjestölle antaman rahoituksen.³ Tilanne olisi koominen, ellei se olisi niin vakava.

Viimeaikoina ei oikein ole tehnyt mieli katsoa muuta viihdettä, kuin komediaa. Oma elämä neljän seinän sisällä kirjoitustöiden kasaantuessa on tuntunut tarpeeksi puiselta draamalta. Ja vaikka töitä oli jo tarpeeksi ihan liikaa, kaivoin arkistoista yhden vanhan komediasarjan idean, ja aloin pyöritellä sitä uudelleen. Yksi komedian kirjoittamisen tuomista iloista on kieltämättä se helpotus, jonka se tarjoaa turhauttavilta, vaikeilta tai ahdistavilta tuntuviin tilanteisiin. Nauraminen itsessään vähentää stressiä, mutta niin tekee myös kirjoittaminen. Komedian kirjoittaminen vie ongelmien vatvomisen kuitenkin uudelle ajatusleikin tasolle. Jos omalle epäonnelleen ei voi mitään, voisiko sille ainakin nauraa? Uskoisin tämän olevan yksi suuri motivaattori komediakirjoittamisen taustalla, ainakin omalla kohdallani se on ollut.

Henri Bergson rajasi tunnetusti, että komedia tapahtuu vain inhimillisyyden piirissä.⁴ Toisin sanoen kirjoittamalla komediaa kirjoitamme ihmisestä, emme jostain abstraktista

² Kierkegaard (1987), s.30

³ Bollyky, Thomas J., Konyndyk Jeremy (2020)

⁴ Bergson (1913), s. 3

käsitteestä ulkona maailmassa. Tarkastelemme komedian kautta aina jossain määrin inhimillisyyttä ja ihmisenä olemista, ja se tekee komediasta ainutlaatuista ja erottaa meidät muista eläinlajeista – olemme kykeneväisiä itsetutkiskeluun ja ymmärrämme ironiaa.

Filosofian ja komedian suhde

Olen pohtinut filosofian ja komedian suhdetta jo pitkään. Vaikka historiallisesti filosofia on pärjännyt toisinaan ihan mainiosti ilman pienintäkään pilkettä silmäkulmassa (puhun sinulle, Martin Heidegger), oli huumorin käyttö erityisen suosittua varsinkin valistusajan filosofien keskuudessa. Sen sijaan koomikon työ on mielestäni lähestulkoon auttamattomasti sidottu filosofiseen ajatustyöhön.

Filosofinen ajattelu pyrkii, parhaimmillaan, muodostomaan loogisia johtopäätelmiä nojaten ennalta esitettyihin premisseihin. Komedia nojaa samaan tapaan premissiin, tai petaukseen, jotta katsoja ymmärtää vitsin johtopäätöksen. Komedian ero filosofiseen päätelmään on kuitenkin siinä, että missä filosofisen premissin ymmärtänyt lukija voi loogisesti tulla samaan johtopäätökseen kuin teorian esittäjä, vitsin logiikka on usein absurdi tai nurinkurinen. Kaava on kuitenkin sama, premissistä seuraa jokin johtopäätös, jonka kuulija ymmärtää, jos alku on pedattu oikein. Hyvässä vitsissä johtopäätös vain on yllättävä tai arvaamaton.

Kuka tahansa voi opetella vitsin ja kertoa sen eteenpäin. Mutta mikä saa kirjoittajan yhä uudelleen, kerta toisensa jälkeen lähtemään koomiselle linjalle kertoessaan tarinaa? Filosofian tapaan komedia myös ihmettelee usein tyhjäänpäiväiseltäkin tuntuja asioita, ja nojaa pääasiallisesti ajatteluun ratkaistakseen esittämänsä ongelmat. Toisin sanoen sekä filosofian että komedian moottorina toimii jonkinlainen uteliaisuus ja tarve ymmärtää maailmaa. Väittäisin, että tämä on yksi motivaatio kirjoittajalle käyttää komediaa työssään. Ottamalla koomisen näkökannan voi ihmetellä ”normaaleina” pidettyjä asioita, ikään kuin osoittaa kummallisuuksia ulkopuolelta ja kysyä, mihin tämä toimintatapa tai uskomus perustuu.

Komedian kirjoittaminen on siis parhaimmillaan aina filosofista ajatustyötä, sillä

komedian sisäänrakennettu mekanismi edellyttää kyseenalaistamista ja ihmettelyä. Tämä pätee mielestäni erityisesti modernin komedian ja modernin filosofian suhteeseen. On helppo nähdä linkki Woody Allenin olemassaolon tuskasta kumpuavan komedian, ja eksistentialististen ajattelijoiden välillä. Albert Camus esitti, että elämä itsessään on absurdia; ihminen vaatii maailmalta merkitystä, ja maailma on hiljaa.⁵ Etenkin Allenin aikaisen tuotannon voi nähdä absurdistisena tutkielmana ihmisenä olemisesta. Kuoleman ja universumin merkityksettömyyden teemat toistuvat usein, ja vaikka missään ei ole mitään järkeä, elämästä on silti tehtävä mielekästä, koska se on eletävä.

Huippusuosittu komediallinen animaatio-sarja *Rick and Morty* poukkoilee jatkuvasti nihilistisen ja absurdin maailmankuvan välimaastossa, päähenkilö Rickin, eli universumin ylivoimaisesti älykkäimmän miehen potissa jatkuvaa merkityksettömyyden tuskaa. Huomattavasti vähemmän älykäs, mutta sitäkin inhimillisempi tyttärenpoika Morty lausuukin sarjassa yhden ikonisimmista ja filosofisimmista komediasarjoissa kuulemistani lauseista: ”Nobody exists on purpose, nobody belongs anywhere, everybody’s gonna die. Come watch TV.”⁶ Millään ei ole ennalta-annettua määränpäättä tai merkitystä, joten yhtä hyvin sitä voisi tehdä olonsa mukavaksi ja katsoa vaikka televisiota.

Suurin osa mokumenttityylisistä ”awkward”-huumoria viljelevistä komediasarjoista nojaa tietämättään Sartrelaiseen filosofiaan. Jean-Paul Sartren mukaan, vaikka ihmisellä ei ole ennenmäärättyä ”tarkoitusta”, ympäristön paineet saavat hänet usein käyttäytymään epäautenttisesti ja toimimaan odotetulla tavalla, ikään kuin ei olisi muuta vaihtoehtoa. Sartre kutsui tätä toimintatapaa huonoksi uskoksi (ranskaksi *mauvaise foi*).⁷ *The Officen* kaltainen sosiaaliin paineisiin pohjaava huumori on huonolla uskolla mässäilyä parhaimmillaan. Hahmot pyrkivät kohti omaa autenttista minäänsä, ja toimiessaan itselleen luontevalla tavalla törmäävät yhä uudelleen yritysmaailman kuivaan etikettiin ja käyttäytymismalleihin, jotka saavat heidät rypemään kiusallisuuden ja myötähäpeän meressä, vaikka tosiasiassa kyse on vain kulissien ylläpitämisestä.

Esimerkkejä voisi listata tusinoittain. Toisin sanoen komedia, ainakin hyvin kirjoitettu ja stimuloiva komedia, nostaa usein ehkä tahtomattaankin katsojan eteen filosofisia

---

5 Camus (2005)

6 ”Rixty Minutes”, *Rick and Morty*, Adult Swim, ensiesitys 7. 3. 2014

7 Sartre (1992), s.87

kysymyksiä, jotka parhaassa tapauksessa jäävät pyörimään alitajuntaan. Miksen osaa nauttia saamastani arvostuksesta? Miksi työpaikalla pitää toimia tietyllä tavalla? Pitääkö elämällä olla ennaltamäärätty tarkoitus, jotta se voi olla nautinnollista? Miksi mietin, miksi kirjoitan komediaa?

Huomionkipeys

Jos Picasso maalaa taulun, joka jää hänen työhuoneeseensa vuosikymmeniksi, eikä kukaan näe sitä, onko se taidetta? Tätä hypoteettista skenaariota pohdimme eräällä filosofian luennolla London Metropolitan Universityssä noin kymmenen vuotta sitten.

Kymmenen vuoden kartuttamalla vakaalla elämäkokemuksella nykyinen teoriani on, että Picasso varmasti maalasi taulun aikomuksenaan näyttää sen muille, ja taiteilijaa mahtaa harmittaa, ettei taulun ainoakaan versio päätnyt ihmisten eteen näytille. Oma motivaationi hauskan jutun kirjoittamiselle on aina väistämättä se, että löytyisi joku muukin, joka pitäisi ajatusleikkiäni hauskana. Jos kirjoitan läjän sketsejä, ja ne jäävät kaikki pöytälaatikkoon, ovat sketsit tällöin joko epäonnistuneet olemaan hauskoja, tai epäonnistuneet löytämään tiensä ihmisten ilmoille. Joka tapauksessa sketsi, joka ei ole saanut yleisöä, ja naurattanut kyseistä yleisöä, on epäonnistunut sketsi.

Väittäisin, että taiteilijuuteen kuuluu aina tietty määrä egoismia, ja jokaisen taiteilijan egoismi on riippuvaista muiden ihmisten antamasta huomiosta. Taustalla on varsin inhimillinen tarve tulla nähdyksi ja hyväksytyksi. Moni taiteilijanalku huomaa jo nuorena, että hauskat jutut saavat ympäristöltä enemmän huomiota ja vahvempia reaktioita. Tätä polkua on siis luontevaa lähteä seuraamaan suosionosoitusten ja selkääntaputteluiden toivossa.

Melvin Helitzer listaa komedian palkinnoiksi ”kolme ärrää”: kunnioituksen, muistettavuuden ja palkinnot (*respect, remembrance, rewards*).⁸ Kunnioituksella helitzer viittaa nimenomaan vitsin jälkeiseen hekumatilaan, jossa vitsin kertoja saa kuulijoilta ihailua ja arvostusta. Tämä jos jokin on koukuttava syy ryhtyä tekemään komediaa. Muistettavuus ja palkinnot tulevat ehkä hieman myöhemmin henkilön komediauralla,

---

8 Helitzer, Shatz (2005), s.9

vaikkakin on varmasti totta, että hauska ihminen jää uusien tuttavuuksien mieleen paremmin, kuin hiljainen hiirulainen.

Vitsin kertominen ja vitsin kirjoittaminen ovat kuitenkin eri asioita. Vitsien kynäilijä ei välttämättä koskaan päädy esittämään juttujaan itse, joten välitön henkilökohtainen valokeilassa paistattelu voi puuttua tästä yhtälöstä kokonaan. Uskon kuitenkin, että kirjoittaja saa jonkilaista nautintoa, kun näkee ihmisten reagoivan hauskaan juttuunsa, vaikkeivät he tietäisi, kuka jutun on kirjoittanut. Samalla tavalla kun kokki kokee ylpeyttä ravintolan asiakkaan kehuessa annosta tuntematta kokkia henkilökohtaisesti, voi kirjoittaja saada ylpeyden ja tyydytyksen tunnetta nähdessään yleisön nauramassa vitsilleen, jota ei ole itse kertomassa. Tässä mielessä nähdyksi tulemisen tarve tyydyttyy, ja kirjoittaja kokee tulleen hyväksytyksi, vaikkakin välillisesti.

Itsensä viihdyttäminen

Pelkkä taipumus filosofiseen ajatteluun, ja hyväksynnän tai huomion haluaminen eivät vielä yksinään saa nälkäistä taiteilijaa valitsemaan nimenomaan kirjoittamista komedian tuottamisen työtavaksi. Jotta yleensä viihtyy tietokoneen ääressä, täytyy mielestäni olla jonkinlaista taipumusta kirjoittamiseen ja itsensä ilmaisuun kirjallisesti, muuten työ voi käydä raskaaksi ja turhauttavaksi.

Toisaalta, jos on jo ennestään taipumusta ilmaista itseään kirjallisessa muodossa, voi työ silti toisinaan käydä tuskalliseksi ja pitkäväteiseksi. Omalla kohdallani huomasin yhä uudelleen, että kun tunsin joutuvani umpikujaan tai moottorin sammuvan käsillä olevan kirjoitustehtävän parissa, ratkaisuni oli lähteä heittämään asiasta vitsiä. Jutut luisuivat usein huumorin puolelle, ilman sen suurempaa suunnittelua tai aikomusta työn alkaessa tehdä tekstistä koomista.

Uskonkin komediallisen tyylin olevan osittain kirjoittajan omaa taipumusta käsitellä asioita ja motivoida itseään kirjoittamaan. Jos viihtyy oman tekstinsä parissa, on todennäköisempää, että sen saa myös valmiiksi. Jotkut kirjoittajat innostuvat ja motivoituvat kirjoittaessaan kauhua, toiset romantiikkaa. Komedian käsikirjoittaja todennäköisesti saa itse iloa ja tyydytystä kirjoittaessaan juttuja, joita itse pitää hauskoina.

Tämä lienee ehkä selkein ja yksinkertaisin syy sille, miksi joku kirjoittaa komediaa. Taipumus kirjoittaa + taipumus komediaan = taipumus kirjoittaa komediaa. Toisin sanoen, kirjoitan komediaa, koska se tuntuu hauskalta ja luontevalta.

3 Tutkimusmenetelmät

Ryhtyessäni hahmottelemaan opinnäytetyötäni, luin Anna Brotkinin taiteen maisterin opinnäytteen käsikirjoittajien työtavoista. Lukemani perusteella koin haastattelumetodin järkeväksi ja mielenkiintoiseksi tavaksi lähestyä myös omaa aiheitani, ja näin päädyin valitsemaan henkilöhaastattelut keskeiseksi menetelmäksi.

Haastateltavien valinta

Koska olin lähtökohtaisesti kiinnostunut erityisesti kirjoittajien omasta suhtautumisesta komedian käsikirjoittamiseen omalla ammatti-kentälläni, päätin rajata mahdolliset haastateltavat seuraaviin kriteereihin pohjaten:

- ✓ Henkilö on ammatiltaan pääsääntöisesti käsikirjoittaja
- ✓ Henkilö on suomalainen
- ✓ Suurin osa henkilön luovasta työstä on toteutunut komedian parissa, eli suurin osa tähän asti tuotetusta materiaalista on komediaa

Kuten myöhemmin tutkimuksessa käy ilmi, tämä rajasi potentiaalisten haastateltavien määrää melko radikaalisti. Vaikuttaa siltä, että Suomessa pääsääntöisesti komediaan suuntautuneita käsikirjoittajia on snagen vähän. Haluan kuitenkin perustella tiukkaa kaavaani, ettei lukijalle tule sellainen olo, että olen tieteen tahtoon lähtenyt hankaloittamaan haastateltavien kollegoiden löytämistä.

Tässä perustelut tiukalle rajaukselle:

1: Koska painin nimenomaan oman identiteettini kanssa käsikirjoittamisen näkökulmasta, koen olennaiseksi keskittyä ensisijaisesti käsikirjoittajiin, eikä esimerkiksi henkilöihin, jotka ovat tehneet suurimman osan urastaan vaikkapa näyttelijänä tai ohjaajana olematta osallisena käsikirjoitusprosessissa.

2: Tutkiessani mihin taidekoulusta valmistuva komediaan taipuva käsikirjoittaja päättyy ammattikentällä, on mielekästä lähteä siitä olettamuksesta, että hän tulee

työskentelemään kotimaassaan. Tämä ei tietenkään rajaa pois ulkomaan markkinoiden tai yhteistyön mahdollisuuksia, mutta tämän tutkimuksen valossa oletan suhtautumisen komediakirjoittajiin työmarkkinoilla olevan maakohtaista, enkä lähde luomaan universaaleja totuuksia siitä, miten maailmassa yleensä suhtautudaan komedian käsikirjoittajiin. En tosin myöskään kiellä, etteivätkö havainnot ja johtopäätökset voisi päteä myös Suomen ulkopuolella.

3: Vedoten samoihin syihin kuin kohdassa 1, koska tutkimus koskee komediakirjoittajan identiteettiä, on luontevaa, että haastateltaviksi valikoituvat ihmiset, jotka ovat jo selkeästi profiloituneet komedian tekijöinä, eikä esimerkiksi käsikirjoittajat, jotka pääsääntöisesti tekevät draamaa, mutta ovat olleet osallisena yhdessä komediaprojektissa.

Metodi

Lähdin liikkeelle siitä, että haastattelut olisi paras suorittaa kasvotusten. Näin aiheet ja kysymykset nivoutuisivat luonnollisesti haastateltavan omien ajatusten pohjalta selkeäksi kokonaisuudeksi, ja tarpeen vaatiessa voisi esittää lisäkysymyksiä ja pyytää tarkennusta.

Sekä Anna Brotkin, että Atte Järvinen tulivat nopeasti mieleeni, kun lähdin pohtimaan mahdollisia haastateltavia. Kummankin työ oli minulle entuudestaan tuttua, ja kumpikin oli selkeästi komediakirjoittaja. Lähetin Brotkinille ja Järviselle kummallekin viestin, jossa kerroin tekeväni tutkimusta maisterintutkintoani varten komediakirjoittajan identiteetistä ja lähtökohdista. Molemmat suostuivat haastatteluun, ja suoritin haastattelut parin viikon aikavälillä tammi-helmikuussa 2020. Kumpikin haastattelu kesti hieman yli tunnin.

Haastattelin Brotkinia ensin. Pyytäessäni häntä haastatteluun, oli aiheeni vielä melko laaja ja rajasin sitä Facebook-viestissä seuraavasti:

”Tarkoitukseni on haastatella käsikirjoittajia, jotka kirjoittaa komediaa, siitä miten he identifioivat itsensä ja miten lähestyvät komedian kirjoittamista.”

Onnekseni tämä rajausta riitti Brotkinille, ja tapasimme hänen pyynnöstään Kalliossa. Nauhotin keskustelumme puhelimeni ääninauhuriin.

Osittain keskusteluumme pohjaten ja siitä heränneiden ajatusten myötä tarkensin vielä aihepiirini rajausta, ja lähetin Järviselle esimerkkikysymyksiä tulevaa haastattelua varten. Esimerkkikysymykset, joiden pohjalta kävimme keskustelua olivat seuraavat:

- ✓ Miten komediaa päätyy käsikirjoittamaan?
- ✓ Onko komedian kirjoittaminen mielestäsi kutsumus, voiko sitä opetella?
- ✓ Miten keskeinen osa käsikirjoituksella on komediassa (verrattuna esim. ohjaukseen, improvisaatioon, näyttelijän työskentelyyn)?
- ✓ Komedia on ns. kevyttä viihdettä - onko sen kirjoittaminen kevyttä?
- ✓ Käytätkö komediaa kaikessa (kirjoitus)työssäsi? Onko komediaviihde mielestäsi arvostetussa asemassa (Suomessa)?
- ✓ Miten itse kulutat komediaviihdettä?

Haastattelin Järvistä hänen valitsemassaan Rytmi-ravintolassa Kalliossa, jälleen puhelin-nauhuria apuna käyttäen.

Jälkikäteen pohdin, olisiko pitänyt kysyä haastateltavilta, kuuluuko Helsingin Kalliossa pyöriminen olennaisesti menestyvän komediakäsikirjoittajan identiteettiin. Olin itse juuri muuttanut Hämeentielle, joten koin olevani matkalla oikeaan suuntaan.

Mutkia matkassa

Ennen kuin olin ehtinyt haastatella Järvistä, olin jo lähestynyt Pirjo Heikkilää ja pyytänyt häntä kasvotusten tapahtuvaan haastatteluun. Heikkilä oli kohteliaasti kieltäytynyt, todeten, että luuli haastattelun olevan tehtävissä sähköpostilla. Tässä vaiheessa aikomukseni oli nimenomaan keskustella haastateltavien kanssa kasvokkain, joten jätin asian sikseen.

Maaliskuussa 2020 koronavirus-pandemian seurauksena jouduin uudelleenjärjestelemään tutkimusmenetelmiäni. Haastateltavien kohtaaminen kasvokkain ei olisi enää mahdollista epidemian levitessä ja hallituksen suositellessa sosiaalista eristäytymistä. Laitoin siis

toiveikkaana Heikkilälle uuden sähköpostin, pyytäen nimenomaan sähköpostihaastattelua. Heikkilä kertoi olevansa otettu, mutta valitteli, että kysymykset olivat vaikeita ja kieltäytyi kauniisti toistamiseen.

Tämän jälkeen pohdin pitkään eri vaihtehtoja. Selasin suomalaisia komediasarjoja ja niiden käsikirjoittajia hiki hatussa Internet Movie Databasessa. Lähetin pari muuta yhteydenottoa, ilman vastausta. Kukaan ei tuntunut istuvan laatimaani rajaukseen.

Uusi metodi

Halusin kuulla vielä yhden kirjoittajan äänen, mutta taistelu sosiaalista eristäytymistä vastaan hidasti työtäni, ja ajauduin katsomaan Youtubea tuntikausiksi sen sijaan, että olisin tehnyt töitä.

Selailllessani videoita koin varsinaisen *heureka*-elämyksen. Olin lähtenyt kirjoittamaan käsikirjoittajista, joita ihailin. Halusin haastatella komediantekijöitä, joiden tuotoksista nautin, ja jotka inspiroivat itseäni. Olinhan nuorenakin päättänyt lähteä tälle polulle katsottuani *Monty Pythonin Lentävän Sirkuksen* DVD-boksin niin monta kertaa, että äitinikin osasi sketsit ulkoa.

Päätin siis purkaa aiemmin asettamani rajauksen siitä, että haastateltavan tulisi ehdottomasti olla suomalainen, ja nojata enemmän uuteen rajaukseen: *haastateltavan tulisi olla komediankirjoittaja, jonka työtä niin sanotusti fanitan.*

Olin jo vuoden verran seurannut Youtube-kanavaa *Internet Comment Etiquette*, ja katsonut kanavan videoita uudestaan ja uudestaan. Ihailin kanavan pyörittäjän, Erik Hoffstadin tyyliä – siinä oli vahvasti jotain pythonilaista, mutta myös paljon Atte Järvisen peräänkuluttamaa punk-asennetta. Vitsit olivat absurdeja, usein törkeitä, mutta samaan aikaan taustalla näkyi selvää nerokkuutta ja suunnitelmallisuutta. Lisäksi jaksot olivat selvästi käsikirjoitettuja, ja nojasivat vahvasti komedialliseen käsikirjoitukseen.

Lähetin Hoffstadille sähköpostia, ja riemukseni hän vastasi heti samana iltana ja suostui haastatteluun. Tämän jälkeen viestittelimme sähköpostitse, ja esitin hänelle samoja

kysymyksiä, kuin Brotkinille ja Järviselle aiemmin, sillä erotuksella, että puhe ei ollut enää Suomesta. Olen koonnut vastaukset viimeiseen haastatteluun alkuperäisellä kielellä.

Haastateltavat käsikirjoittajat

ANNA BROTKIN (s. 1987) valmistui elokuva- ja tv-käsikirjoituksen maisteriksi Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulusta vuonna 2016. Brotkin on kirjoittanut komediasarjat *Aikuiset* (2019-2020) ja *Rehtori* (2019), sekä toiminut jaksokäsikirjoittajana komediasarjoissa *Jättekiva*, *Pelimies* ja *Modernit Miehet*. Hän on myös toiminut *Putouksen* käsikirjoittajana (2017) sekä pääkäsikirjoittajana (2018). Lisäksi Brotkin on kirjoittanut komediahytelokuvat *Rehtori* (2016) ja *#Sovitus* (2017).

ATTE JÄRVINEN (s. 1975) on käsikirjoittanut ja ohjannut komediasarjat *Pasila* (2007-2013), *Ihmisten Puolue* (2008-2010), sekä *Sunnuntailounas* (2018-2019). Hän on myös toiminut käsikirjoittajana useissa komedia- ja viihdeohjelmissa kuten *Itse Valtiaat*, *Uutisvuoto*, *Donwshiftaajat* ja *Mad Cook Show*. Lisäksi Järvinen käsikirjoitti *Sipoon Herttua*-sarjan yhdessä John Lundstenin kanssa (2018-2019). Järvinen on voittanut parhaan ohjaajan Venla-palkinnon ja vihteen Erikois-Venlan *Pasila*-sarjasta (2010), parhaan viihdeohjelman Venla-palkinnon *Ihmisten Puolue*-sarjasta (2010), ja parhaan käsikirjoittajan Kultaisen Venlan *Sunnuntailounas*-sarjasta (2019).

ERIK HOFFSTAD (s. 1985) on yhdysvaltalainen Youtube-persoona, käsikirjoittaja ja näyttelijä. Hänen kulttimaineen saavuttaneella Youtube-kanavallaan *Internet Comment Etiquette with Erik* on yli 900 000 tilaajaa (14. 4. 2020). Hoffstad on tehnyt kanavallaan sarjaa *Internet Comment Etiquette*, jossa opettaa katsojilleen oikeaoppista internetin kommentointitapaa, vuodesta 2009 lähtien. Hoffstad on myös toiminut tuotantoavustajana *It's Always Sunny in Philadelphia* -komediasarjassa, ja tekee pienen cameo-roolin saman sarjan 8. kauden 8. jaksossa.

4 Anna Brotkin: Se liittyy maailmankatsomukseen

Jälkikäteen voi keräillä taaksepäin, mistä kiinnostus komediaan on ylipäänsä lähtenyt. *Rehtori*-lyhytelokuvan kirjoittaminen lähti siitä, että törmäsin sattumalta Paula Korvaan, joka oli ollut meidän koulussa paljon aikaisemmin. Olin vasta aloittanut maisteriopinnot ja Paula kysyi, kiinnostaisiko kirjoittaa komediaa. Se ei sinänsä ollut vielä ajankohtaista mutta ajattelin, että nyt kun on tällainen tilanne että joku ehdottaa – kysyy juuri sen kysymyksen mitä olen toivonut, niin sanoin kyllä. Alusta asti molemmat halusivat tehdä puhtaan komedian. Koin, että nyt olisi hyvä aika tutkia sitä ja *'by the book'* opiskella, että miten se tehdään. Kun puhun komediasta, puhun kaikesta komediasta – se on sävyero onko se kreisikomediaa vai mustaa komediaa.

Vasta sen kirjoitusprosessin jälkeen tajusin, että valmistun kohta, enkä ole saanut mitään komediaopetusta. Menin käsikirjoituksen professorin Iiro Küttnerin luo ja pyysin, voisiko järjestää komediakurssin ennen kuin valmistun, että ehtisin käydä sellaisen. Ja Iiro kysyi, mikä oli minusta viisasta, että tiedänpö kuka sitä voisi vetää. Ehdotin Atte Järvistä, koska Atte oli ollut lopputyöelokuvani dramaturgina. Olen aina sitä mieltä, että kannattaa kysyä parhaimmilta neuvoa, ja Atte on Suomen parhaita komediakirjottajia. Atte ja Leo Viirret tuli vetämään sen kurssin, joka kesti noin viikon. Olin sitä ennen kirjoittanut 25-minuuttisen lopputyöelokuvamme, *Rehtorin*, ja ehkä jo oppinut siitä jotain, mikä toimii ja mikä ei. Mutta kurssilla oli hyvällä tavalla perusasioita, joihin komedian kirjoittaminen pohjaa. Riippumatta siitä kuinka kauan sitä onkaan tehnyt, tietyt perusasiat on ja pysyy, ja se oli mielestäni todella hyvä kurssi. Lopputyöelokuvan valmistumisen jälkeen Niklas Lindgren, joka oli silloin Putouksen pääkäsikirjoittaja, halusi nähdä meidän lyhytelokuvan ja tykkäsi siitä. Hän pyysi lähettämään jotain käsikirjoituksia Putoukseen sketseiksi ehdolle ja sitä kautta Putous-sketsit oli ensimmäisiä komediatöitäni, josta sain palkkaa.

Jos tuntuu helpolta, on oikeilla jäljillä

Olin aina kirjoittanut näytelmiä ja niistä onnistuneimmat olivat mielestäni selkeästi komediaa. Kun jotain tekee nuorempana, ei tehdessä osaa nimetä sitä asiaa; ei osaa sanoa, että nyt minä teen tätä. Myöhemmin tajuaa, että tuohan on komediaa. Koen, että se on ollut minussa aina, taipumus nähdä maailma ja ihminen koomisena, ja nähdä tilanteet

koomisina. Kirjottamistyylini on aina ollut runsas ja rönsyilevä, puhelias ja dialogi-vetoinen. Välillä koulussa, jossa on niin draamapainottunutta, oli jopa sellainen olo, että olenko väärällä alalla – olenko nyt väärän formaatin parissa, kun tuntui, että oma ominaistyyli kirjottajana ei ollut sopivaa siihen draamaan. Hahmoni puhuivat sivukaupalla ja draamassahan se on uuvuttavaa. Draama koittaa kertoa asioita niin, että mennään ihmisen pään sisään, eikä niin että se kokoajan kertoo meille mitä se nyt ajattelee. Siinä on eri toimintalogiikat. Mutta sitten kun kirjoitin lopputyöelokuvan, oli vahvasti sellainen olo, että palaset loksahdetaan kohdilleen. Koin, että tämä tulee luontaisesti, ja että tämä on helppoa. Pidän sitä aina hyvänä merkinä, että joku juttu tuntuu helpolta ja sujuu itsestään. Kaikissa jutuissa tulee vaikeita vaiheita, mutta kyllä osaan jo luottaa siihen intuitioon, että jos joku tuntuu helpolta, niin on oikeilla jäljillä.

Vihaan kaikkea sellaista mystifiointia, että ihminen syntyy jonkun lahjakkuuden kanssa. Mutta sitten olen vahvasti sitä mieltä, että ihmisellä joko on tai ei ole taipumusta komediaan. Jos ei ole taipumusta, se on todella vaikeaa, se on raskasta, se on kivireen perässä vetämistä. Uskon, että sellainenkin ihminen joka opettelee sen genren pystyy sitä kirjoittamaan, mutta väitän että sellainen ihminen ei nauti komedian tekemisestä samalla tavalla kuin itseni kaltainen ihminen, jolle se tulee luonnostaan. Koen helpotuksen tunteita kun saan olla sen genren parissa. Se näkyy esimerkiksi niin, että ne harvat kerrat kun joutuu kirjoittamaan draamaa, ne aina ikään kuin lipsahtaa komedian puolelle, Maailmankuvani ja tapa katsoa maailmaa paistaa sieltä läpi. Ajattelen, että se liittyy maailmankatsomukseen. Itse näen, että ihmiset ovat koomisia, pikkumaisia ja turhamaisia. Kaikki negatiivisia piirteitä, mutta näen ne hauskoina ja lämpiminä. Ne on meissä kaikissa. En näe, että olisi hyviä ja pahoja ihmisiä, vaan meissä kaikissa on epämääräisiä ominaisuuksia, ja ne voi nähdä koomisina.

Omaan kirjoittamiseeni liittyy se, että olen niin idealisti, ihmisrakas ja humaani, että en näe vikoja pilkan arvoisina. Näen ne lämmön kautta, tunnistan huonoista piirteistä itseni ja ystäväni. Pidän niitä inhimillisinä, enkä asioina joita pitäisi jotenkin peitellä. Ihminen on onneton jos kokoajan peittelee sitä, millainen on. Totta kai toivon, että osaan myös kirjoittaa draamaa. On minullakin joitakin draamaprojekteja mielessä. Ajattelen, että siinä kohtaa käytän sitä ammattitaitoa, jonka olen saanut ja jota olen opiskellut, yritän löytää sen jutun äänen ja sävyn. Mutta tiedän, että on se vaan niin paljon vaikeampaa itselleni. Vaikka kirjoittaminen on aina minulle helppoa, niin yhtäkkiä se olikin sairaan vaikeaa, kun

olin jaksokirjoittajana yhdessä draamasarjassa. Uskon, että se johtui pitkälti genrestä. Kun veri vetää tavallaan tekemään komediaa, niin sitten draaman kanssa joutuu enemmän työskentelemään.

Katsojien arvostus tärkeintä

Ajattelen, että komedian kirjoittaminen on toisaalta todella vaikeaa, koska se on niin armotonta. Jos tekee komediaa, ja kukaan ei naura tai edes hymähdä, niin se elokuva on epäonnistunut. Se ei ole naurattanut, joka oli sen pääasiallinen tarkoitus. Draamaelokuvalla on monia paljon vaikeammin tulkittavissa olevia tarkoituksia, se voi koskettaa, yllättää ja herättää ajatuksia. Komediaelokuvassa, vaikka se tekisi mitä, jos se ei naurata, se ei ole komedia, ja se on epäonnistunut siinä tarkoituksessa. Toisaalta komedian kirjoittaminen on helppoa siinä mielessä, että se on ominaisinta minulle. Silloin ei tarvitse miettiä mitä teen, vaan joku intuitio sanelee tekemistä todella paljon. Totta kai siihen vaikuttaa ammattitaito ja huomaa, että mitä enemmän siinä harjaantuu niin pystyy paljon helpommin väistelemään tietyt sudenkuopat.

Kyllähän komediaa arvostetaan vähemmän, ja se mielletään helpoksi. Parhaan käsikirjoituksen Venla tai Jussi -palkinto menee harvoin komedialle. On harvinaista, että komedia on parhaan elokuvan ehdokkaana. Tämä näkyy Oscareista lähtien. Se genre on tavallaan vähemmän arvokasta, koska se harvemmin kertoo koskettavia tarinoita sodasta, menetyksestä ja julmuuksista. Mutta tekijänä pidän sitä erittäin arvokkaana ja tärkeänä. Suomessakin tekijöitä on todella vähän, moni ei sitä tee. Suomessa on vähän komediaan erikoistuneita käsikirjoittajia, jonkun verran sellaisia jotka tekee komediaa ja draamaa, jolloin se komedia on enemmän draamakomediaa. Sitten on kourallinen ihmisiä, jotka tekevät pelkästään komediaa, vaikka on paljon ihmisiä, jotka tekevät vain draamaa. Komedian tekeminen on vaikeaa, muttei kovin arvostettua.

Toisaalta Suomessakin vaikka Juha Kuosmasen *Hymyilevä Mies* on komedia, arvostettu Cannes-voittaja, tai sitten suomalaisista lyhytelokuvista menestyneimmät on lähes poikkeuksetta komedioita. Kyllä komediaa sinällään alan sisällä arvostetaan, ja tiedetään että se on vaikeaa. Suhteessa yleisöön komedia mielletään kevyemmäksi kuin vaikka vakavampi sisällissota-aihe. Ehkä se liittyy myös siihen, että komediat ovat yleensä moderneista aiheista. On tulossa Pekko Pesosen *Peruna*, mutta se on harvinaista, että on

joku historiallinen komedia.

Ajattelen kuitenkin, että arvostus syntyy katsojien arvostuksesta. Minulle riittää se, että itse tiedän sen olevan tärkeää, eikä turhamaista, tyhjää tai pinnallista. Kyllähän draamakin voi olla maailman pinnallisinta, jos sitä ei ole miettinyt tarkkaan. Komedia taas voi olla todella tarkkanäköistä ja syvällistä. Komedia voi tehdä muutakin, kun naurattaa, ja itse pyrin siihen. Jos miettii vaikka tv-sarjaa, jos se vain naurattaa, niin ei katsoja jaksa katsoa sitä kovin pitkään. Jotta katsojan saa pysymään mukana pidempään, pitää tarjota muutakin.

Komedian käsikirjoittamisesta

Aikuisissa minulle oli tärkeää, että se ikään kuin pysyy puhtaana komediana, että kohtaukset ja jaksot päättyvät aina vitsiin, ja hahmot ovat selvästi komedian hahmoja. Mutta kyllä samaan aikaan oli tärkeää, että siellä oli koskettavia hetkiä. Että katsoja vähäksi aikaa pysähtyy ja ajattelee, “äh, nyt mua harmittaa näiden puolesta, voisko noi olla yhdessä, miks ne eros” tai “ihanaa et ne palas yhteen”, “jes nyt ne pussaa.” Sellaisia tunteita jolloin ei naureta sille tilanteelle mitenkään, että tietyt kohdat ei tarjoa naurua ulospääsyksi. Niitä on siellä tosi vähän, koska uskon myös että jos niitä laittaa liikaa, koko juttu muuttuu draamaksi. Oli tärkeää pitää kynsin ja hampain kiinni siitä, että se pysyy komediana, niissäkin tilanteissa kun vaikka tuottaja olisi toivonut, että jätetään loppuvitsi ja leikataan aikaisemmin, jäädään unelmoimaan hahmojen kanssa. Muutamassa kohdassa olin samaa mieltä, mutta useammin minä ja ohjaaja Anna Dahlman halusimme antaa katsojalle vähän aikaa jäädä sinne fiilistelemään, mutta tuoda loppuun naurun helpotuksen. Sen takia, että katsoja ikään kuin muistaa että tämä on komedia edelleen, eikä joudu pelkäämään, muuttuuko tämä sarja johon olen ihastunut jotenkin saippuaksi tai draamaksi.

Olen ollut siitä onnekas, että hyvät ohjaajat ovat ohjanneet suurimman osan komediajutuista, jotka olen kirjottanut, ja olen ollut tyytyväinen niihin. Esimerkiksi *Aikuiset* on super uskollinen tekstille, ja se on kaikista jutuistani se, josta varmasti suurin prosentti on suoraan käsikirjoituksessa juuri samassa järjestyksessä. Minulla on sellainen tapa kirjoittaa. Niin kun Ilja Rautsi, joka leikkasi *Rehtori*-elokuvan sanoi, että tästä ei voi leikata mitään pois, tämä on kirjoitettu niin ettei voi. Siellä istutetaan asioita ja lunastetaan

asioita sillä lailla, että sieltä on vaikea leikata.

Mutta on myös ollut kokemuksia siitä, että sitä tekstiä on muutettu tosi paljon. Olen kirjoittanut jonkun jakson, ja se on mennyt pääkirjoittajalle, sen jälkeen ohjaajalle, enkä edes tiedä mikä se prosessi on ollut, ja lopullinen tuotos on hyvin kaukana siitä mitä itse on kirjoittanut. Mutta noissa suhtaudun jaksokirjoittajana toimimiseen eri tavalla kun pääkirjoittajana. *Aikuisissa* ja *Rehtori*-sarjassa, joka tehtiin siitä lyhytelokuvasta, olen ollut paljon mukana, ja lopputulokset ovat melkein yksi yhteen mitä paperilla on ollut. Jaksokirjoittajahommiin suhtautuu eri tavalla, ajattelenkin niistä, että se on jonkun muun kokonaisteos, se on ohjaajan tai pääkirjoittajan tai heidän yhteinen, ja kun kirjoitan sen niin luovutan materiaalin ikään kuin: tehkää tällä mitä haluatte. Voi olla, että joku iso sävyjuttu on jo muutettu vasta sen jälkeen kun olen kirjoittanut jaksoni, ja joudutaan muuttamaan kaikkia jaksoja. En ole siitäkään ikinä suuttunut tai ollut mitenkään järkyttynyt. Ajattelen, että sellaista se on. Totta kai ajattelen, että moni hyvä vitsi meni hukkaan, mutta siihen pitää vain tottua.

Komediassa on erityisen tärkeää seurata tekstiä. Tietysti vähän riippuu komedian lajista, mutta esimerkiksi *Aikuisten* komedia perustuu 99% siihen mitä hahmot puhuvat, tai jopa siihen missä järjestyksessä sanat on. Rehtorissakin jotkut jutut perustuvat siihen, että repliikin viimeinen sana on juuri oikea, ja jos joku lähtee improvisoimaan tai vähän muuttamaan sitä, seuraavan repliikin sanoma ei muodosta enää yhdessä vitsiä. Tietysti hyvä komedianäyttelijä ja komediaohjaaja tietää missä ne kohdat ovat. Anna Dahlman ja Paula Korva molemmat tuntevat tekstin ja vitsit niin hyvin, että jos näyttelijä skippaa vitsit, ohjaaja osaa sanoa että tämä on tärkeä saada. Tai sitten tunnistaa ne kohdat missä voi improvisoida lisää pieniä juttuja jos haluaa. Mutta kyllä lähtökohtaisesti sanoisin, että se on komediassa tärkeämpää seurata tekstiä tarkasti. *Aikuisissa* käytin aikaa siihen, että löytäisin hahmoille oman tavan puhua, että niillä on vaikka oma sanavarasto ja oma tapa sanoa asioita. Replikeissa on kirjoitettu ikään kuin tahallaan virheitä tai menee kirjaimet sekaisin, ne on kirjoitettu sinne, moni sen sarjan vitseistä liittyy repliikkitason asioihin. Väittäisin, että se on komediassa tärkeää.

Oma identiteetti

Profiloin itseni vahvasti nimenomaan komediakirjoittajaksi, eikä se haittaa yhtään, koska

se on mitä tällä hetkellä haluan tehdä. Ajattelen, että jos one day haluan tehdä jotain draamaa, niin minulla on täysi vapaus tehdä se. Kaikki nyt käynnissä olevat projektitni ovat komediaa, ja kaikki mitä olen valmistumisen jälkeen tehnyt on ollut komediaa, ja toivon että siellä on tulevaisuudessa paljon lisää komediaa. Tiedän, että se on vahvuusalueeni. Ehkä nuorempana ajattelin, että on hyvä olla epämukavuusalueella ja tehdä vaikeita juttuja. Nyt ajattelen jo, että ihanaa olla mukavuusalueella ja tehdä asioita joita tietää hallitsevansa, jolloin voi vielä yrittää etsiä uusia tapoja tehdä niitä ja syventää sitä osaamista, ettei aina ole joka projektin kohdalla tunne, että ”apua mitä mä teen”.

Nuorena katsoin *Frasieria*, *Sinkkuelämää* ja *Simpsonseita*, ja vähän *Seinfeldia* ja *Frendejä* tietysti. Ehkä *Frasier* on isoin komediakouluni lapsuudesta jo. Eihän lapsena ajattele, että nyt katson komediaa. Rakastin sitä sarjaa, en tajunnut minkä takia. Katsoin sitä niin pienenä, että en varmasti tajunnut puoliakaan niistä vitseistä. Sehän oli valmiiksi naurettu, niin tiesi missä kohtaa kuuluu olla jotain hauskaa.

Ennen TaiK:a opiskelin Jyväskylän yliopistossa, siellä asuessani katsoin *Sinkkuelämää* varmaan kolme kertaa putkeen. Minulla oli DVD-boksi kun ei ollut vielä Netflixia ja katsoin sarjan kerran vuodessa. Olen jälkikäteen tajunnut, että se on opettanut minulle paljon. Olin viimeksi eilen palaverissa, missä yritin selittää millaista juonenkuljetusta haluaisin tehdä. Viittasin *Sinkkuelämää*-sarjaan, siinä ja siinä jaksossa on tällainen kohta, haluaisin tehdä jotain tämän tyyppistä. Kun tekee omaa juttua, niin tulee mieleen, että tämän voisi ratkaista jotenkin samalla tavalla. Tietysti ne on ihan erilaisia juoneltaan, mutta muistin yhden lempikohtauksistani, ja ajattelin että ah! olisipa kiva tehdä referenssi siihen kohtauksen, ikään kuin saman muotoinen kohta.

En olekaan itseasiassa ajatellut, mutta kyllä komedia on varmaan media, jota kulutetaan uudestaan ja uudestaan. Olen *Aikuisistakin* kuullut, että ”mä oon kattonut ton jo kolme kertaa”. Ehkä se liittyy siihen, että *Aikuisia* tehdessä halusin luoda sellaisen maailman ja hahmot, joiden kanssa on turvallista ja hauskaa, ja joiden parissa katsoja viihtyy. Olisi sellainen olo, että hengailee kavereiden kanssa. Ehkä sen takia ihminen haluaa palata niihin, kun tuollainen räntäkeli kun nyt ja vähän ärsyttää, ja sitten sitä muistaa että hei, minulla oli hauskaa niiden tyyppien kanssa, että katsonpa tämän uudestaan.

Kun katsoo jotain ahdistavaa draamasarjaa, katsoja haluaa vaikuttua siitä ja tietää miten

siinä käy, mutta ainakaan minulle ei tule sellainen olo, että olisipa ihana palata sinne *Chernobylin* maailmaan. Ehkä myös sen takia draamasarjoja ei katsota uudsetaan, että niissä on iso jännite siitä, miten tässä käy, ja jos olet katsonut sen jo kerran tiedät sen. Komediasarjassa jännitteet on paljon pienempiä, ja siinä aina käy lopulta niin että mikään ei muutu, se rakentuu vähän eri tavalla.

Silloin kun itse kirjotan intensiivisesti jotain komediaa, en jaksakaan katsoa sitä iltaisin. Katson itseasiassa aika vähän sarjoja, olen nyt viimeiset kolme vuotta melkein koko ajan kirjottanut jotain TV-sarjaa. Kun pääsee illalla kotiin, haluaa tehdä jotain muuta. Luen kirjaa, näen kavereita, kokkaan ja leivon. Saatan katsoa työhuoneella työajalla pari jaksoa jotain, sieltä täältä kohtauksia.

Haluaisin vielä tehdä jonkun sairaan hyvän pitkän komediaelokuvan, mikä olisi älykäs ja koskettava, mutta hauska. Ei vain hauska, mutta myös syvälinen ja koskettava. Haluaisin tehdä poliittista satiiria, arvostan sen tekijöitä paljon ja siinä yhdistyy yhteiskunnallisuus ja hauskuus. Se on hieno genre jota tehdään tosi vähän, osittain koska politiikka on muuttunut niin vaikeasti parodioitavaksi, se on ikään kuin itsessään jo sitä. Mitä siitä voi enää sanoa kun ne itse jo parodioi itseään? Mutta siinä on kaksi haavetta.

5 Atte Järvinen: Komedialle vaatii punk-asennetta

Vaikka lähtisin tekemään vakavaa, niin juttuni lähtee aina luisumaan kohti komediaa. Mitä olen löytänyt lukio-ikäsenä kirjottamiani lyhyitä novelleja, niin kyllä ne hyvin samanlaisia on kuin juttuni nytkin. Niissä näkyy, että Harmsia oli luettu ja Marx-veljeksiä katsottu. Teininä rakastin Gary Larsonin *Farsidea*, ne olivat sellaisia, että nauroin ääneen. Komediakirjottajan tunnistaa siitä, että kun kuulee hyvän jutun, niin haluaa jakaa sen. Jos katson hyvää komediaa yksin, alkaa harmittaa ettei kukaan ole vieressä. Halu jakaa huumoria ja tarinoita on sellainen mikä on monella komediakirjottajalla verissä.

Komedialle on sävellaji

Huumori on luontainen tapa käsitellä asioita. Siinä pääsee paljon syvemmälle kohti totuutta, kun todellisuutta saa venyttää ja kääntää toisella tavalla kuin vakavassa draamassa. Hyvä vitsi on parhaillaan aforistinen kiteytys. Itselle kirjoittajana komedia on vähän kuin sävellaji, jonka valitseminen lähtee viemään tekstiä tiettyyn suuntaan. Monet hyvät komediakirjottajat jotka tunnen ovat sisimmässään aika vakavia ihmisiä. Semmoinen harhaluulo on, että komediakirjottajat näkevät vakavan maailman ja löytävät siitä vain kaikkea hauskuutta. Kyllä komedia on enemmänkin sen vitutuksen käsittelyä, että maailmassa on hirveästi epäjärjestystä ja typeryyttä. Se ei ole tyhjän nauramista, se on enemmänkin vakavaa suhtautumista asioihin, mikä sitten purkautuu nauruun.

Uskaliaasti väitän, että komedian kirjoittaminen ja komedian näyttelemine on vaikeampaa kuin draaman. En tiedä yhtään hyvää komedianäyttelijää, joka ei olisi loistava draamanäyttelijä. Mutta tiedän paljon loistavia draamanäyttelijöitä, jotka tekevät komediaa mailaa puristaen. Silti komedia on sellainen aatelisten äpärä, että sitä pidetään lähtökohtaisesti huonompana kuin muita, vaikka samaa perhettä onkin. Ihmiset kokevat vaistomaisesti, että ilo ja nauru on kevyttä, ja tuska ja itku on syvää. Vaikka komedia olisi täynnä aforistisen ajattomia ja nerokkaita oivalluksia ihmisistä, niin monen silmissä se ei voi nousta substanssissa ohi äärimmäisen pitkävetäisen draaman, jossa on rankka aihe. Samalla tavalla ihmisten mielessä brittikomedia on syvällisempää kuin amerikkalainen, ja ranskalainen komedia varsinkin, vaikkei kukaan osaa nimetä kuin ehkä yhden.

Ei suoranaista aliarvostusta

Pääosa-oscaria ei ole koskaan annettu komediaelokuvasta. Niitä on annettu miljoona kertaa näyttelijälle, joka esittää junan alle jäänyttä mielenterveyspotilasta, ja ne on hyviä rooleja, ei siinä mitään. Ehkä on asioita, jotka arvioidaan niiden parhaimpien edustajien mukaan, ja toisia jotka arvioidaan niiden huonoimpien. Kuka tahansa voi sanoa, että televisio on paskaa sillä perusteella, että sieltä tulee *Temptation Island*. 90% kirjallisuudesta on romanttista kioskikirjallisuutta, mutta jos joku sanoisi, että kirjallisuus on roskaa tällä perusteella, niin häntä pidettäisiin moukkana. Kirjallisuus arvioidaan Dostoyevskin mukaan, ja televisio arvioidaan *Temptation Islandin* mukaan, ja mielestäni komedialla ja draamalla on samanlainen asemointi. Ihmisille komediasta tulee mieleen sähläävä puskafarssi, ei Oscar Wilden näytelmä, tai edes Monty Python.

Mielestäni hyvä komedia saa arvostusta Suomessa. Suomalaiset arvostavat komediaa hirveästi ja rakastavat noita komediakalssikoita, joita meillä on ollut. Tiettyä aliarvostusta huomaa joissain tekijöissä, joille vakava aihe vaatii aina vakavan käsittelyn.

Komedian alalajina voi pitää ns. puhdasta komediaa. Esimerkiksi *Mies ja Alaston Ase* on puhdas komedia, vitsisirkus jossa pyritään irtovitsien tykitykseen. Siinä katsojaa ei kiinnosta, vaikka päähenkilö kuolisi lopussa, koska hahmot ovat olemassa vitsejä varten. Juoni on ja saakin olla olematon. Tällaisia on aika vähän, mutta parhaimmillaan ne ovat hulvattomia kokemuksia.

Mutta koen, että näyttelijät esimerkiksi haluavat kovasti tehdä komediaa. Kaikki haluaisivat kokeilla sitä, ja ihmisillä on tarve olla hauskoja. Kun on noita stand up -iltoja, siellä kaiken maailman yllättävät ihmiset käyvät salaa vetämässä.

Komediassa käsikirjoitus on mielestäni vielä tärkeämpi, jos halutaan draamaan verrata. Tämä on oma teesini, mutta draamaa on monta tapaa tehdä oikein. Jos katsoo vaikka Heath Ledgerin Jokeria, se on epävarma Jokeri, se on mielenkiintoinen kun tunnemme miten itsevarmana hahmo on aina ennen tehty. Hamletin voi tehdä monella tapaa; itsevarman tai epävarman Hamletin, ADHD-Hamletin, ja ne kaikki voivat olla todella

hyviä tulkintoja. Mutta jokainen, joka on ikinä kuullut huonosti kerrotun vitsin tietää, että hyvä vitsi on yksi oikea ja tuhat väärää tapaa kertoa. Siinä mielessä komediassa näyttelijät eivät pysty paljon enää omilla tulkinnoillaan pelastamaan, jos teksti on huono. Kaikessa komediassa, josta itse pidän on loistava käsikirjoitus, ja jos käsikirjoitus kusee, sitä ei millään kukaan voi pelastaa.

Voi lähteä synkistä asioista

Komedia ja pelleily ovat kaksi eri asiaa. Pelleily on komediaa, jossa haetaan nauruja havainnon kustannuksella, ja siinä asiat tapahtuvat ilman erityistä syytä. Komedia voi lähteä synkistä asioista ja ottaa maailman vakavasti. Komediahenkilö luo ongelmansa itse, ja on jollain tapaa syyllinen kohtaloonsa. Jos tekee komedian ihmisestä, joka on tasapainoinen ja onnellinen, siitä ei tule hauskaa. Kaikki hyvä komedia käsittelee jollain tavalla ihmisen pelkoja, toiveita ja ahdistusta. Ne huonot koomikot tai komediat, jotka tiedän, lähtevät nimenomaan siitä, että katsotaan mitä hölmöä maailmasta löytyisi. Nauretaan EU:lle ja väitetään, että siellä istuu tuhat ihmistä miettimässä kuinka isoja salmiakkiaakkoset saa olla, vaikkei näin edes ole. Sen sijaan, että maailmaa katsottaisiin kriittisesti ihmisen aikaansaannoksena, toivoen että se muuttuisi paremmaksi, ja kun se ei muutu, sitä tuskaa ja ahdistusta käsitellään komedian kautta. Jos maailma ei kiinnosta, niin maailma ei voi satuttaa. Komedian ja surun, tuskan ja ahdistuksen suhde on todella tiivis.

Woody Allenin komediat kertovat paljon siitä, että oma elämä ahdistaa. Monty Pythonin komediassa näkyy mitä he ajattelevat, että englantilainen ylikorrektius ahdistaa, sekä nolouden pelko ja tapakulttuurin orjana oleminen. Brianin elämässä näkyy, että kirjoittajia on ahdistanut se, mitä uskonto aiheuttaa ihmisessä. Ei sellaista elokuvaa voisi tehdä, jos ajattelisi, että uskonnot on ihan jees, ja kaikkeenhan nyt jotain ikävää liittyy. Pitää harmittaa ne ristiriitaisuudet siinä, miten ihmiset perustelevat uskonnolla omaa käytöstään ja puuttumista toisten elämään. Sitten on se idealistinen havainto, että uskonnoissa on myös hyviä asioita, ja jos keskityttäisiin niihin, olisi kaikilla kivempi olla. Elokuva ei oikeastaan pilkkaa raamattua, vaan sitä lukevia ihmisiä.

Aihe ja kärki ovat kaksi eri asiaa. En usko, että on mitään, mitä ei voi käsitellä komediassa, mutta se mille nauretaan on tietysti eri asia. Se menee ihmisiltä, jotka pillastuvat, usein

vähän sekaisin. He kokevat, että jos sketsissä on pyörätuoli, niin silloin siinä nauretaan invalideille. Vaikka sketsissä naurettaisiin sille, miten ihmiset suhtautuvat tiedostamattaan alentuvasti pyörätuoli-invalideihin ja työntävät heitä väkisin suojatien yli vaikkei henkilö olisi katua ylittämässä. Aina kysytään kaikilta komediantekijöiltä, onko tabuja, ja vastaisin että ei ole, mutta tietysti on olemassa hyvää makua, huonoa makua, ja sitten huonoa makua ilman mitään lisäarvoa.

Meillä on nykyään niin salliva maailma, että mielestäni huono maku ei enää ole lähtökohtaisesti rohkeaa. Rakastan mustaa huumoria, mutta vitsin julmuus ja kiellettyys eivät itseisarvona naurata. Mille nauretaan ja miten se käsitellään on paljon isompi määrittelevä tekijä kuin se, että olisi joku tabu aihe. *South Parkissa* on paljon mustaa huumoria aiheista joille ei ole ennen uskallettu nauraa, ja parhaimmillaan se on nerokasta. Ja toki paljon sellaista, joka on ainoastaan penseää ja kyynistä. Jos viittaat *Jojo-Rabbit* elokuvaan tuolla kysymyksellä, olen nähnyt sen. Kun katsoin sen trailerin, ajattelin ettei tuollaista elokuvaa voi tehdä. Mutta kun sen elokuvan katsoo kokonaan, niin se ihan lunasti ratkaisunsa, ja luovi aika vaikean karikon läpi kunnialla.

Komedian käsikirjoittamisesta ja ohjaamisesta

En ole muiden juttuja ohjannut, mutta paljon omiani. Tekstejään ohjaava käsikirjoittaja on kuvauksissa vartioimassa, että sitä ei tehdä väärin. Kun aloitin uraani kokemukseni oli, että kirjoitti eri paikkoihin juttuja ja näki yksinkertaisesti, että ne oli ohjattu väärin. Suomessa monelle komedian ohjaaminen on sellaista, että lisätään kierroksia, ja lopputuloksena kaikki hahmot huutaa ja heiluu vailla tarkoitusta. En osaa arvioida itseäni ohjaajana, mutta olen hyvä ohjaamaan omia tekstejäni. En tiedä miten ohjaaisin *Kirsikkapuistoa*. Kirjoittaminen kiinnostaa enemmän. Kun katson näitä ihmisiä joita sanotaan ohjaajiksi, hirveän moni heistä on käsikirjoittaja, joka ohjaa omat juttunsa samasta syystä, mutta joita kutsutaan ohjaajiksi, koska se on hienompi titteli. Chaplin ja Woody Allen esimerkiksi. He vielä näyttelevätkin itse, ettei mennä näyttelemään väärin. Siihen en ole vielä lähtenyt ja tiedän, että on niin paljon minua parempia näyttelijöitä, että ei tarvitse.

Kun lähdin tälle alalle, muutama minua kokeneempi sanoi, että muista vaan, että se ensimmäinen kokemus kun näet oman tekstin, se on aivan hirveä. Se mitä se on päässäsi,

se ei missään nimessä ole juuri sellainen, ja se tuntuu aina jotenkin pettymykseltä. Usein se on niin, mutta poikkeuksiakin on ollut. Kirjoitin John Lundstenin kanssa Sipoon Herttuan Elisalle. Sarjassa on komediallisia piirteitä, mutta se on ensimmäinen työni, jota pitäisin draamana. Pekko Airaksinen ohjasi sen, hyvä ohjaaja, ja olin vilpittömän iloinen, kun näin lopputuloksen. Mielestäni se oli tehty hyvin ja siinä oli paljon sellaisia asioita, jota en osannut ottaa huomioon kun en ole draaman tekijä. Teppo ei ollut lähtenyt lisäämään keinotekoisesti kierroksia, vaan luotti tekstiin ja näyttelijöihin. Mitä mietitympi käsikirjoitus, sitä totaalisemmin se menee pilalle jos sen lyö överiksi.

Olen huomannut kun tässä maassa tehdään hirveästi konsepteja, että hauska konsepti on eri asia kuin hauska sarja. Usein parhaimpien sarjojen konseptit komediassa ovat hirveän yksinkertaisia. Jos ajatellaan *Simpsonieita*, siinä on tavallinen perhe tavallisessa kaupungissa. Eihän se premissi ole sellainen, että jumalauta tämä on nähtävä. Sarja lähtee tunnistettavasta pisteestä ja kasvaa sitten ihan minne vain, *Simpsonien* tapauksessa dadaistiseen avantgardeistiseen poparteeseen. Mutta kun tuottajalle näyttää, että tässä konseptissa kuusi ystävää asuu New Yorkissa, niin hän kysyy, että missä naurut. Ainakin yhdellä pitää olla apina, ja sitten siellä on se apina.

Usein tuottajat haluavat sellaisen jutun, joka naurattaa niitä siinä konseptissa. Nerokkaat sarjat ovat todella todella harvoin hyviä siksi, että konsepti on niin hyvä, ettei sillä voi mennä pieleen. Otetaan *Simpsonit* ja sitten Matt Gröeningin toinen sarja *Futurama*, jossa taas on huikea konsepti. Siellä on ihan kaikkea mahdollista, aikamatkustus, avaruusmatkustus, erilaiset planeetat, kaikki... ja silti en tiedä oikein ketään, joka sitä jaksaisi katsoa. *Simpsonieissa* konsepti on tavallinen, mutta se sarja kasvaa premissiään isommaksi, kun taas *Futuramassa* sarja kutistuu huikeaa premissiään pienemmäksi.

Elokuvan tekeminen on Suomessa hirveä riski, jossa voi tulla kolme miljoonaa takkiin. Itseäni ei elokuvan tekeminen hirveästi ole kiinnostanut, koska siinä joutuu miettimään sellaisia asioita, mitä televisiossa ei joutu. Jos haluaisin tietyt näyttelijät jotka sopisivat juttuuni hyvin, ja tuottaja sanoisi, että kukaan ei tunne heitä, mutta ota tämä näyttelijä joka sopisi huonommin, mutta jonka kaikki tuntevat, se olisi karmivaa, varsinkin vuoden kirjoittamistyön jälkeen.

Ajatellaan, ettei voida antaa yleisölle jotain mistä se ei tiedä, mitä se on. Mutta kyllä esimerkiksi *M/S Romantic* on selkeästi komediaa, vaikka se oli ehdolla parhaaseen draamasarjaan. Matti Ijäksen elokuvissa on aika paljon sellaista komediallisuutta, että kyllä sitä tehdään erilaista komediaa, mutta Suomessa on myöskin se ”puhdas komedia” perinne. *Uuno Turhapuro*, *Kummeli*, *Luokkakokous* -tyyliset elokuvat, jotka perustuvat sille, että vitsejä on mahdollisimman paljon, sellainen perinne on kyllä vahva.

Oma identiteetti

Pidän itseäni ensisijaisesti komediakirjottajana. Pidän nopeasta komediasta, jossa ollaan ihmisen ajattelussa kiinni. Minua kiinnostaa ihmisen ajattelu ja moraalinen toiminta enemmän kuin syvä tunne-elämä, näin karkeasti sanottuna. Siihen komedia on mielestäni hirveän hyvä väline. Ihmiset tykkäävät nauraa sille, että saa tunnistaa muka naapurinsa, mutta sitten oikeasti ehkä itsensä. Jos tekisin muutaman draaman, olisin vain käsikirjoittaja ilman komedia-etuliitettä. Mutta olen ihan ylpeä siitä etuliitteestä. Näyttelijät saattavat olla harmissaan, jos heitä sanotaan komedianäyttelijöiksi, ja kokea että kyllä osaan Hamletinkin tehdä. Itsellä ei ole vastustusta sitä profilointia kohtaan.

Komedianteon optimiaalinen ikä on alle 50. Mitä hyvää Monty Python on tehnyt 90-luvun jälkeen, siitä on 30 vuotta? Katsotaan Robin Williamsia, kyllä hän vaan alkoi jotain *Jumanjia* tekemään kun tuli isoisäksi. Tuntuu, että komediaan liittyy sellainen ylimielinen ajatus omasta kuolemattomuudesta, että kaikki on edessä ja kaikki voidaan lyödä läskiksi. Siinä on jotain sellaista punk-asennetta. Kun ihminen vanhenee, sitä tajuaa kuolevaisuutensa ja näkee maailman toisella tavalla ja vähemmän ehdottomasti. Komedia on ehkä helpointa kirjoittaa sellaisesta lähtökohdasta, että ei ole mitään vastuuta mistään, ja haistakaa kaikki paska, kuolemaa myöten.

Olen tehnyt itselleni sellaisen mentaalisen post it -lapun, että tee enemmän draamaa kun tulet vanhemmaksi. Komedia on nuorisolaji. Kun ihminen ikääntyy, maailma näyttäytyy monimutkaisempana ja vaikeampana hahmottaa vain yhteen johtolauseeseen. Uskon, että siksi kaikki komediaryhmät ja koomikot tekevät nuorena komediaa, ja sitten vanhempana ne joko tekevät huonommin sitä samaa, tai vakavoituvat.

Ehkä punk-asenteeseen liittyy myös se, että kaikki on paskaa, mutta itsellä ei ole ratkaisua. Puretaan systeemi, mutta katsotaan sitten mitä keksitään. Vaikka vastustan tällaista ajattelua näin muuten, komedian tekemiseen se väkisinkin liittyy. Kirjoittaminen on siitä mukava ammatti, että sitä voi jatkaa koko elämänsä vaikkei pysyisi enää seisaallaan, mutta tuntuu, että pelitavan pitäisi muuttua vanhenemisen myötä. Tietysti on poikkeuksia tähänkin.

Mielestäni aika harva komediakirjottaja paranee kolmestakympestä kuuteenkymmppiin. Sellainen älyllinen uteliaisuus katoaa, ja sen korvaa ajatus, että nykyään tehdään kaikkea ihan saatanan tyhmää. Kun katson vaikka Ricky Gervaisin haastattelua nykyään, niin vaan tympii. Tuntuu, että se kolmekymppinen Ricky Gervais vähän häpeäisi sitä. Komediaan kuuluu uteliaisuus uusia ilmiöitä kohtaan. Huonon komedian tunnusmerkki on se, että ihmetellään asioita joita ei ymmärretä, tai joista ei olla edes yritetty päästä perille. Jos siltä alkaa tuntua, niin kannattaa ehkä ruveta tekemään draamaa, vaikkei sellaisesta ajattelussa siinäkään varsinaista hyötyä ole. Aika harvoin komedia voi olla konservatiivista. Yleisesti ottaen komediaan kuuluu, että ollaan menossa eteenpäin ja ihmetellään vanhoja vallan rakenteita, eikä niin, että ollaan kuusikymppisinä sitä mieltä, että nuoriso on pihalla kasvisruokineen. Se ei vaan ole hyvä havainto.

□Olin lukiossa kun *Monty Pythonin Lentävä Sirkus* tuli televisiosta. Se tuli perjantaina kello seitsemän, ja joku niitä meillä aina nauhoitti, jos ei mennyt nauhalle niin sitä ei saanut koskaan mistään. 90-luvulla sitcomit muuttuivat sellaisista 80-luvun *Cosby*-tyylisistä keski-ikäisistä ja laimeista aika hauskoiksi. *Hulluna Sinuun* ja *Frendit* olivat aika hyviä, *Frasier* oli suosikkini. *Simpsonit* oli silloin mielestäni hullun hauska. Tuntuu, että nuoren yleisön on vaikea tajuta, miten hulvatonta se oli, että piirretty oli aikuisille. Nimenomaan sellainen piirretty, joka näyttää lasten piirretyltä, ja se on täynnä pop-kulttuuriviittauksia ja poliittista satiiria. Silloin kulutin komediaa paljon.

Olen huomannut, että aikuisena olen tullut krantumaksi. Jos päivän päätteeksi haluaa katsoa vähän hyvää komediaa, mietin katsonko *How I Met Your Motherin* ensimmäistä kautta, jonka olen nähnyt ja jonka tiedän hyväksi, vai annanko mahdollisuuden jollekin uudelle komediasarjalle, joka voi olla ihan surkea. Luulen, että komedian kirjottajilla on vähän sellainen piirre, että he jaksavat katsoa samoja juttuja uudestaan ja uudestaan. Puolustaudun sillä, ettei kukaan sano säveltäjälle, ”ai sä aiot kuunnella nyt toisen kerran tän biisin?” Kun on hyvin kirjoitettu jakso tai kohtaus, jaksan ihastella sen hyvää

kirjoittamista monta kertaa.

Kyllä se vaatii vähän, että on kiinnostunut alasta, mutta jokaisella ihmisellä on elokuva, jonka osaa ulkoa. Iso osa ystäväistäni on nähnyt *Tähtien Sodan* monta kertaa. Ehkä se aikuisena jää vähän vähemmälle. Puen itse sen vähän näin pompöösisti, että kun katson jonkun jutun kolmatta kertaa, tiedän mitä siinä tapahtuu, ja ihastelen sitä miten hyvin se on kirjoitettu, miten hyvin ne on pedattu sinne ne asiat, miten hyvin se on näytelty. Nauttii samalla tavalla esteettisesti siitä taidokkuudesta, miten nauttii kun katsoo vaikka sirkustemppua. Olen sillä lailla helppo, että jos elokuvassa on yksikin tajunnanräjäyttävä kohta, se muuttuu päässäni hyväksi elokuvaksi. Vaikka siinä olisi hirveästi muita virheitä, en enää edes jaksa katsoa kriitikkona sitä kokonaisuutta. Jos siinä on yksi asia, mikä on tehty todella hyvin ja se viehättää minua, olen jo tosi myyty.

5.1 Mahdollisia identiteettikriisin pohjasyitä?

Tässä vaiheessa Atte suoritti niin kutsutun pöydänkääntötempun, ja esitti minulle saman kysymyksen, johon olin tivannut muilta vastausta: ”Miksi sua kiinnostaa komedia?” Kävimme tämän kysymyksen pohjalta seuraavanlaisen keskustelun:

MINÄ: kasvoin sen parissa, olihan se tavallaan jo nähtävissä. Ylä-asteella halusin ohjata itse kevätjuhlaan sketsejä Monty Pythonin inspiroimana, ja siitä se lähti rullaamaan. Mutta on myönnettävä, että olen potenut identiteettikriisiä, vaikka omat jutut aina valuvat komedian puolelle luonnostaan. Mietin mikä sinne ajaa, miksi siellä halutaan olla. Taidekouluun tullessa on ollut ajatuksia, että nyt haluan tehdä jotain ”vakavaa”, mutta sitten on sellainen olo, että en osaa.

ATTE: Opetin ELO:lla komediakurssin 2016, ja mietin sitä silloin ja myöhemmin, että miksi meillä on ollut niin vähän nais-komediakirjoittajia ja nais-koomikoita. Huomasin sen siellä, mikä toivottavasti muuttuu nopeasti, mutta leikinlasku ja sellainen, tuntuu että tyttöjä ei alusta astikaan kannusteta sellaiseen. Että tyttöjä ei rohkaista pelleilyyn kun taas koulupojat saavat pelleilyllään hirveästi anteeksi. Jotenkin se tuntuu, että se on näkynyt ammatillisessa suuntautumisessa.

M: Näin jälkikäteen ajateltuna, on sellainen olo, että aina kun on kirjottanut jotain ja tehnyt jotain yllättävää, tai tehnyt lyhytelokuvan jossa yhtäkkiä puhutaankin jotain törkeyksiä, niin reaktio lähipiiriltä ja opettajilta on ollut usein kauhistelevaa tai nuhtelevaa. Että pitääkö nyt hävetä. Ja sitten tuleekin sellainen olo, että pitääkö oikeasti hävetä. Ja ehkä voi olla, että tämä onkin tämä identiteettikriisi, että voinko olla komedian kirjottaja?

A: Voit olla, ja siellä kurssilla oli kiva huomata, kun enemmistö oli mimmejä. Jätkät tuli sinne hirveällä itseluottamuksella omasta hauskuudestaan, mimmit häpeillen sitä että kuinka noloa, että edes yritän olla hauska. Kun he saivat positiivista palautetta, niin he olivat tosi ihmeissään. Miesoppilaille tuntui taas vähän vaikealta ottaa vastaan kritiikkiä omasta huumoristaan, se itsellekin tuntui melkein kahden uroksen väliseltä haastamiselta. Tuntuu, että koko miehen elämän, perhe, puoliso ja kaverit rakentaa miehelle kuvaa

itsestään lyömättömänä huumoriveikkona. Matillakin on ihan hauskat jutut, nyt oli Matilla hyvä läppä. Tuntuisi hirveän julmalta sanoa kellekään miehelle, että et ole hauska. Naisille on aina uskallettu sanoa, että vaikutat hysteeriseltä jos kokoajan vaan vitsaillet. Onneksi 2000-luvulla naiset ovat tulleet esiin komediantekijöinä ja ottaneet paikkansa.

M: Se on sen verran uutta, että vieläkin ajattelee, “kun olen nainen ja teen komediaa niin pitääkö minun puhua menkoista.” Kun katsoo sitä ulosantia myöskin, niin miettii että miksi jostain piti tehdä ns. “naiskomediaa”, eikö se voisi vain olla komediaa. Miksi pitää olla aina se näkökulma?

A: Vielä kymmenen vuotta sitten jos naiskomediaryhmältä tilattiin juttu, niin pyydettiin voisko se olla menkoista ja meikkaamisesta. Se on ehkä vähän komedian (ehkä draamankin) primitiivinen jäännös, että komediassa mies on ihminen ja nainen on nainen. Jos on sketsihahmo, joka on täysin outo ja sekoilee, ja se on mies, niin sitä katsotaan, että tämä on outo hahmo. Jos sen muuttaa ihan samalla tekstillä naiseksi, se alkaa muuttua kommentiksi siitä, millaisia naiset on.

Muistan ikuisesti, kun tajusin sen ensimmäisiä kertoja nollaluvulla. Olin kirjoittanut Areena-teatteriin sellaisen sketsin, missä mies menee matkatoimistoon ja sille tarjotaan erilaisia matkoja, ja mies kieltäytyy niistä kaikista. Ensin tosi järkevistä syistä, esimerkiksi jossain maassa on ollut maanjäristys, ja jossain maassa on paljon rikollisuutta, ja matkatoimiston virkailija aina antaa sille turvallisempia ja turvallisempia vaihtoehtoja. Selitykset muuttuvat hullummaksi ja hullummaksi, ja lopulta sitä pelottaa mennä Tanskaan, koska se pelkää kompastuvansa Legoihin, tai jotain.

Näyttelijät oli tekemässä kesäkiertuetta ja soittivat, että tässä kiertueessa on tosi vähän rooleja naisille, voitko vaihtaa sen matkatoimistoon menevän naiseksi. Sanoin tottakai, ja vaihdoin vaan sen Mikon Minnaksi. Ja sitten luin sen kirjottamani saman tekstin uudestaan ja tajusin, että teksti on muuttunut täysin. Siinä missä se oli ollut täysin viaton, hauska Pythonilainen hahmo, se oli muuttunut minun kommentiksini siitä, että naiset löytävät joka asiasta ongelman, eivät osaa pättää mitään, problematisoivat joka asiaa ja ovat hysteerisiä. Hahmo oli muuttunut yleis-ihmisestä naiseksi. Sama pätee myös jos se olisi ollut musta, tai homoseksuaali, se tuntuisi heti kommentilta. Katsotaan

mieskomediahahmoa ja ajatellaan, että "ihmiset on just tollasia." Kun katsotaan naiskomediahahmoa, tuntuu siltä, että se ei päde mieheen. Se on asia, jossa varmaan vielä on pitkä matka siihen, että hahmo olisi ensisijaisesti ihminen.

M: Vaikuttaako konteksti, jos esimerkiksi sketsissä kaikki ympärillä olevat hahmot ovat myös naisia, ja sitten vain yksi niistä on kummallinen tai hysteerinen, lieventääkö se sitä efektiä?

A: Se on hyvä pointti, varmaan lieventäisi. Se asettaa uuden freimin, että siinä on erilaisia naisia. Mutta se on silti hirveä ekstra mikä pitää lisätä sinne. Tuntuu, että yleisön päässä nainen ei vielä voi paeta sukupuoltaan. Mutta miten voisikaan, kun komedia on tähän asti ollut niin miesporukoille varattu laji.

Siskonpedin mimmit ovat sanoneet sitä, ne teki vitsejä jotka on niiden elämästä, ja niiden ystävien elämästä, miettimättä naisnäkökulmaa. Olen myös nähnyt sitä, että se on joidenkin tekijöiden päässä, ennen kuin yleisö voi edes tuomita, että nyt on tehtävä näin ja näin paljon naishuumoria naisaiheista naisille. En minä mieti, mitä tämä sanoo minusta miehenä, kun kirjoitan Pasilan. Mutta helppo toisaalta sitä on miehenä sanoa kun koko maailma on aina toivonut vitseilleni hyvää.

6 Erik Hoffstad: Good comedy should make you question things

I've been writing comedy since I was a tiny little child boy. My mother tells me that when I was a kid, I was a complete pain in the ass. Constantly getting in trouble, I exhibited ADHD behavior and was the bane of my teachers' existences. According to her, it wasn't until I got into writing that I calmed down and found an outlet for that energy. So writing has always been what I know I have to do, and I've always written stuff that I think is funny – mostly because I'd never make it as a poet. My dad would put on his Monty Python collection when I was a kid, and that also did wonders for showing me what comedy was capable of. If it made him laugh like that, could I possibly make those kinds of jokes? So I was raised on comedy, loved comedy, but also I appreciate comedy because you can't tell a story without it. All the saddest tales lean on irony by the end, and that's comedy even if it doesn't make you laugh. But also when I write a script I always think about what would make my parents laugh.

I think every writer has a tendency towards comedy because it's a tool to make situations more relatable. You don't have to learn it as much as you have to accurately recall it from say that time at the barbeque when things were calm and Dave over there said something to make everyone laugh. That said, you can learn how to manufacture comedy so long as it's backed up by good storytelling. Some of the best scripted comedy happens after it's written, when the folks get up in front of the camera and do their own thing with your intentions. Good actors know what to do when the feeling's right. When it's a book, well you better make it weird enough that we laugh at the absurdity. Stephen King is my favorite author of all time for thousands of reasons, but he knows how to make a corny joke seem like it came from the characters and not him. If you can't make it funny, at least make it endearing.

The script is an objective to accomplish. You gotta have a script, it's the recipe for the whole thing. Unless you want to discover all your jokes in the editing process, use a script. Chances are you won't film a damn thing until your script makes sense, so once that's fixed you've already given yourself a coherent end product. For comedy you really can just grab a camera and do whatever, so long as what you cut together gets a laugh, but with a script you can pull off runners and buttons and all sorts of things that make it clear everything

you've done is planned. Some of the best advice I ever got was from one of my bosses when I worked on *It's Always Sunny in Philadelphia*, the funniest dude I've ever met, and he said everything should look like it's on purpose. It's a maker's mark of good comedy, to take something that wasn't scripted but fold it into the script as if it were always there. And if you have a funny script to start with, that unexpected moment of improvisation is what makes your writing memorable.

I got my first comedy gig when I was a production assistant on season 2 of *It's Always Sunny in Philadelphia*. I was grabbing these folks coffee and making sure crew didn't walk into the shot. It was months of insane work. I'd never seen people exerting themselves so hard, only to create five seconds of what we see as an audience. These people killed themselves to create comedy, and they loved every second of it. When FX Network aired season 2, they did it two episodes a week for five weeks. It was all aired in just over a month, like it was an aside. And then over the course of a few years I watched that show become one of the most important comedies on television. My point in all this is I think it takes time to be recognised and appreciated, but those who deserve it will always receive it. It's funny to think that you have to bust your ass and exhaust yourself to end up with something that dings those bells, but that's the stuff that will last long after you're gone.

I tell people I'm a video editor when they ask. The very last thing I ever want to tell someone is that I'm a comedy writer, author, or any of that. Folks immediately think you're less funny when you say you do comedy. Or maybe they think you're just going to tell jokes endlessly. I'm not sure what it is, but the sheepish nature of comedians is real and in my opinion necessary. Let them realize you're funny when you make them laugh, is how I play it.

I can't think of a job with as many depressed sons of bitches as "comedy." I think a lot of comedians lean into the darkness. It's like if you were a beer snob and swear by those weird hoppy beers that taste like a headache. When you're passionate about something, you tend to get past the entry level stuff very quickly and race towards the fringes to find the undiscovered territory left for you to stake a claim on. I definitely have dark moments writing comedy, but I also have an overwhelming feeling of fun writing it as well. I would never consider it as light entertainment, in the way that a 2003 music video on TRL is light

entertainment, or the way that reality television is light entertainment. I think light entertainment is what you put on in the background to make a task less dull -- like music. Good comedy should grab your attention and shock you, make you question things, and finally leave you able to sleep sound knowing it'll be alright.

I don't consider myself dark or miserable so I can't really speak to anyone else's mindset. There's definitely a correlation between comedians and depression though, but who knows, maybe all the famous dramatic and nonfiction authors spend all their time moping around as well. I would be surprised if a guy like Seth Rogen sits around hating life while writing jokes. I think we focus on depression from comedians because it's so odd to have someone who makes you laugh be secretly miserable on the inside. Maybe it's the way comedians are able to process those emotions into something funny that make us crave comedy when we need to relate to something. Also if stand up comedians actually got rent money instead of free drinks they'd probably be less miserable as a whole. I'm pretty sure what fuels most comedians isn't the misery part of it, but the reaction they get to turning that misery into something that brings joy.

I'm at whatever stage of comedy you'd call it where I'm just happy to make a living doing something that I've always loved. If I could make low-production-quality youtube videos of me sitting at my desk and writing youtube comments forever, I'd happily do that. If I hit the lottery and sell a TV show, well that sounds nice too. I like the idea of writing something that isn't comedy, and though there's a good chance something like that would be a cringe-fest I'm still gonna take a whack at it. In the end, when I'm 180 years old hooked up to some nanobot blood machine that keeps my organs pumping, I'll still be looking for ways to make a couple people out there laugh.

7 Yhteenveto

Alla tiivistän mielestäni olennaisimmat seikat, joita haastateltavani nostivat esille keskusteluissamme komedian kirjoittamisesta ja kirjoittajan omasta identiteetistä, sekä pohdin miten ne liittyvät omiin tai kirjallisuudesta löytyviin kokemuksiin komedian tekemisestä.

Ensiaskleet: komedian ensiriemu

Kaikki käsikirjoittajat, joita haastattelin, kertoivat olleensa jo nuorena innokkaita komediaviihteen kuluttajia, ja erityisesti saaneensa vaikutteita tietyiltä komediantekijöiltä, joita itse nuorena fanaattisesti seurasivat. Vaikuttaa siis siltä, että tuleva vitsin kirjoittaja tunnistaa hyvät vitsit jo nuorena.

Anna Brotkin mainitsee *Frasierin* sarjana, jota katsoi lapsena tunnollisesti, ja jonka pariin palasi yhä uudelleen. Myöhemmin tämän paikan otti *Sinkkuelämä*. Myös Atte Järvinen muisteli *Frasieria*. Sekä Järvinen, että Hoffstad viittaavat Monty Pythoniin omana nuoruutensa huumorikokemuksena. Samaistun etenkin Monty Pythonin vaikutuksiin huumorintajuni kehittyemisessä, kuten varmasti moni muu komediantekijä. Ennen Pythonia en ollut juuri nähnyt samanlaista absurdia, unenomaista logiikkaa noudattavaa komediankuljetusta. Muistan nähneeni *Monty Pythonin Hullu Maailma (Monty Python & The Holy grail)* -elokuvan ensimmäistä kertaa kolmetoistavuotiaana ja pudonneeni sohvalta useamman kerran nauraessani. Tämän jälkeen entiseen ei ollut paluuta.

Jerry Seinfeld mainitsee olleensa lapsuudessaan ylpeä, että hän oli naapurustonsa ainoa, joka omisti koko Bill Cosbyn albumikokoelman.⁹ Vaikka Cosby koomikko-idolina on nykyvalossa kyseenalainen, ei voi kiistää, eikä hänen vaikutuksensa 80-luvun komediakentällä olisi ollut merkittävä. Hauskojen juttujen omistaminen ja jakaminen ovat tuottaneet myös Seinfeldille jo nuoruudessa ylpeydenaihetta. Kuten Järvinen haastattelussaan toteaa, komediakirjoittajan tunnistanee tarpeesta jakaa hyvä vitsi kenen tahansa kanssa, joka sen suostuu kuuntelemaan. Henri Bergson jakoi saman ajatuksen

---

9 Seinfeld (1993), esipuhe

komedian tai naurun funktiosta sosiaalisena kanssakäymisenä,¹⁰ ja uskon sekä komedian katsojien, että kirjoittajien ymmärtävän naurun jakamisen merkittävyyden. Muistan itsekin teininä pakottaneeni kaikki kylään tulleet ystäväni katsomaan Monty Pythonin elokuvat DVD:ltä, samalla kun itse lausuin vuorosanoja elokuvan mukana. Olen mahtanut olla aika ärsyttävä.

Vahva komedian ymmärtämisen ja sisäistämisen kokemus nuoruudessa näyttää ainakin jollain tavalla edesauttavan käsikirjoittajan suuntautumista komediaan. Tämä ei sinänsä liene yllättävää, sillä jokaisella luovan alan ammattilaisella lienee omat idolinsa ja inspiraationlähteensä omasta nuoruudestaan. On kuitenkin mielenkiintoista ja riemastuttavaa havaita, että esimerkiksi juuri Monty Python on inspiroinut ihmisiä täysin vastakkaisilla pallonpuoliskoilla, ja vieläpä kaukana omasta kotimaastaan Englannista.

Käsikirjoituksen keskeisyys

Oma tuntemukseni on ollut, että komediaa kirjoitettaessa käsikirjoitus antaa tarkan rajauksen, jonka päälle ohjaaja ja tekstin hyvin sisäistäneet näyttelijät voivat improvisoida, mutta jota ei kuitenkaan lähdetä leikkaamaan tai muuttamaan vitsien uhalla. Sekä Brotkin, Järvinen, että Hoffstad kuuluttivat hyvän käsikirjoituksen tärkeyttä.

Etenkin Brotkin ja Järvinen kumpikin alleviivaavat, että ilman hyvää käsikirjoitusta komedia ei toimi, tai ainakaan luo yhtä osuvaa ja suunnitelmallista kokonaisuutta, kun jos se on vain suuntaa-antava. Uskon sen, kuinka pitkälle itse on mukana lopputulokseen vaikuttavassa prosessissa, olevan olennaista tässä. Toisin sanoen, Brotkin kokee käsikirjoituksen erityisen tärkeänä, koska hän toimii ”vain” käsikirjoittajana koko työprosessin aikana. Toki Brotkin myös peräänkuuluttaa omaa tyyliään, jossa vuorosanoilla on erityisen suuri merkitys siinä, miten tietyt vitsit esitetään.

Järvinen toteaa myös, että jos käsikirjoitus on huono, on sitä vaikea pelastaa pelkällä improvisoinnilla tai taidokkaalla näyttelemisellä. Järvinen kertoo ryhtyneensä itse ohjaamaan tekstejään, koettuaan aiemmin, että hänen kirjoittamaansa komediaa oli ohjattu väärin. Ottaessaan myös ohjaajan paikan, pystyy hän viemään kokonaisuutta

---

10 Bergson (1913), s. 8

lähemmäs omaa alkuperäisvisiotaan. Uskoisin, että tässä tapauksessa ohjaajan on helppo muuttaa ja hienosäätää käsikirjoitusta eri työvaiheissa, jolloin käsikirjoitus on yhä avainasemassa, mutta helpommin muokattavissa ja uusittavissa.

Samansuuntainen asenne näyttää myös olevan Hoffstadilla, vaikkakin hän suorittaa kaiken sisältönsä tuottamisen itse, alusta loppuun, käsikirjoituksesta leikkaamiseen. Hoffstad korostaa, että hyvä käsikirjoitus luo selkeän kokonaisuuden ja istuttaa tärkeät asiat oikeissa kohdissa, mutta lisää, että jos näyttelijät tietävät, mitä olet tekemässä, voi löyhästäkin käsikirjoituksesta syntyä hedelmällisiä hetkiä, kunhan lopullinen tuotos leikataan oikein. Tässä tilanteessa leikkaajan työtä voisi verrata käsikirjoittajan työhön prosessin loppuvaiheilla. Mikäli käsikirjoittaja toimii vielä itse leikkaajana, lukisin tämän työn samantyylliseksi luomisprosessiksi, kun järjestellään materiaalia toimivaan muotoon. Leikkaaja tekee samanlaisia dramaturgisia rakaisuja, kuin käsikirjoittaja leikatessaan improvisoitua materiaalia. Leikkauksen kautta Hoffstad uudelleenkirjoittaa videoidensa käsikirjoituksen, ja täten varmistaa, että kokonaisuus on toimiva ja premissit johtavat vitsien huipentumiin tyydyttävällä tavalla.

Olen jakanut samansuuntaisia tuntemuksia Järvisen kokemasta väärin ohjatusta komediasta, ja myös kuullut vastaavia kommentteja käsikirjoittajakolleegoiltani. Kirjoitetun komedian sisäistäminen ja rytmin ymmärtäminen on erityisen tärkeää, ja siksi olen myös itse usein päätenyt ohjaamaan omia komediallisia tekstejäni. Tässä luulisi auttavan, jos käsikirjoittaja ja ohjaaja tuntevat toisensa hyvin ja ymmärtävät yhteistä komedian kieltä, kuten esimerkiksi Brotkin sanoo kokeneensa Anna Dahlmanin ja Paula Korvan kanssa. Jos sekä ohjaaja, että käsikirjoittaja ovat hyvin perillä siitä, mikä missäkin kohtaa tekee tekstistä hauskan, ja ymmärtävät tekstin sävyä ja tyyliä, voidaan väärinymmärryksiltä välttyä.

Ei tyhjän nauramista

On ilmiselvää, että kaikki haastatteleman kirjottajat ottavat työnsä tosissaan. Mikä näyttää motivoivan kaikkia, on mahdollisuus tarttua epäkohtiin tai inhimillisiin hullunkurisuuksiin, ja tarkastella niitä suurennuslasin alla. Brotkin sanoo komediansa olevan inhimillistä ja lämmintä (ja olen samaa mieltä). Järvinen alleviivaa, että pelkkä muiden oudoksuminen ei ole mielenkiintoista tai älykästä havainnointia. Hoffstad

painottaa, että hyvä komedia saa katsojan miettimään, ja vaikka juttu loppuisikin nauruun, jää jokin ajatus kytemään katsojan mieleen hyvin kirjoitetun komedian jäljiltä.

Jokaisella näyttäisi olevan tarve päästä pintaa syvemmälle kirjoittamisensa kautta. Pelkkä pelleily ei tuota mielekästä katsottavaa. Se voi auttaa pääsemään luovaan mielentilaan ja keksimään vitsejä, mutta kokonaisuuden taustalla pitäisi olla jokin tarkempi ajatus, tarkempi havainto ihmisenä olemisesta.

Erinomaisena esimerkkinä komedian väärin ymmärtämisestä toimii Järvisenkin mainitsema Monty Pythonin kulttiteos, *Brianin Elämä (Life of Brian, 1979)*. Elokuva nostatti pahennusmyrskyn julkaisuaikanaan, sitä kritisoitiin jumalanpilkaksi ja sen esittämistä vastaan protestoitiin sekä Britanniassa, että Yhdysvalloissa. Puolustaakseen elokuvaansa, John Cleese ja Michael Palin ottivat osaa kuuluisaan väittelyyn *Friday Night Saturday Morning* -ohjelmassa.¹¹ Heitä vastassa olivat ateistista katoliseksi kääntynyt satiirikko Malcolm Muggeridge, sekä Southwarkin silloinen piispa, jotka molemmat syyttivät Pythoneita Jeesuksen elämän halventamisesta, eivätkä suostuneet näkemään ironiaa siinä, että itse Jeesus esiintyi koko elokuvassa vain yhdessä kohtauksessa lausuessaan vuorisaarnaa sanasta sanaan Raamatun mukaan. Eric Idlen mukaan kristityt auktoriteetit olivat tajunneet, että elokuva pilkkaa heitä, ja ottivat sen takia nokkiinsa. Taitava komedia vaatii kirjoittajaltaan älyä, mutta valitettavasti se myös vaatii sitä katsojaltaan.

Tämä voi osittain myös selittää, miksi komedian kirjoittaminen toisinaan purkautuu punk-asenteena. Sekä Hoffstad, että Järvinen nostivat esiin sen, että moni heidän tuntemistaan komedian kirjoittajista on melko vakavia, Hoffstadin mukaan jopa masentuneita ihmisiä. Järvisen mainitsema ”vitutuksen” käsitteleminen komedian kautta paistaa välillä läpi myös Hoffstadin videoista, viimeisimpänä mainittakoon raivokas tulitus 5G-verkkoa vastustavia salaliittoteoreetikoita vastaan.¹²

Olen toki myös itse kokenut raivokkaan turhautumisen moottorina komedian kirjoittamiseen, ja pyrkinyt usein nauramaan omalle ahdingolleni tekstieni kautta. Jos ei

---

11 Chapman, Cleese, Gilliam, Idle, Jones, Palin (2005) ss. 382-384

12 Hoffstad (2020), ”The Revenge of 5G”

kirjoittaja voi nauraa itselleen, en usko, että hänen pitäisi kirjoittaa. Kaikkia haastattelemiani käsikirjoittajia yhdistää myös voimakas kyky itseironiaan, ja tämä on kieltämättä hyvän komedian ykkösresepti. Havainnot tulevat sisältäpäin, mutta tuntuvat yleisiltä, ja katsoja voi samaistua niihin, ja Järvisen sanoin tunnistaa naapurinsa, mutta oikeasti ehkä itsensä.

Komedian arvosta ja arvostuksesta

Kun katsoo Monty Pythonia, ei ole epäilystäkään, eikä komediaa tekemällä voisi nousta supertähden statukseen. Maailmankuulut komediasankarit nauttivat usein rokkistaran maineesta. Omassa kotimaassamme tilanne on kuitenkin huomattavasti hillitympi.

Koko kouluaikani olen kuullut sanottavan, että komediaa kaivataan joka paikkaan; kaivataan televisioon, kaivataan radioon, kaivataan festivaaleille. Kuitenkin kun katsoo kenelle esimerkiksi Suomen Elokuvasäätiö antaa tukea, on komedia ehdottoman pienessä marginaalissa. Komedielokuvia on festivaaleilla aina vähemmistö, ja valitettavan usein katsoessani uusia kotimaisia komediasarjoja tunnen valtavaa myötähäpeää, enkä välttämättä hahmojen aiheuttamien kommellusten takia.

Halusin kysyä tekijöiltä komediatyön arvosta ja arvostuksesta myös, koska koin itse jotain outoa alemmuuden tunnetta komedian kirjoittamisen myötä. Osittaisia syitä nostin esille kohdassa 5.1 ja puran niitä vielä seuraavassa kappaleessa. Kuitenkin myös omassa koulumaailmassa yleinen ilmapiiri tuntui taipuvan siihen, että komedia ei ole vakavasti otettavaa taidetta, ei ainakaan taidekoulussa opiskeleville luovuudentuskassa kärvisteleville neroille. Mistä näennäinen arvostuksen puute?

On tärkeää tiedostaa, että *arvo* ja *arvostus* ovat erillisiä käsitteitä. Lähihoitajan työ on äärimmäisen arvokasta, mutta myös äärimmäisen aliarvostettua, ainakin kun katsoo lähihoitajien työtunteja ja palkkatasoa. Äärimmäisen tärkeä asia ei aina saa ansaitsemaansa arvostusta. Moni asia, joka on arvokasta on meille osittain myös itsestäänselvää. Ehkä tämä pätee myös jollain tavalla komediaan – olemme tottuneet siihen, että kuka tahansa voi heittää vitsin. Nauru on jokapäiväinen, arkinen asia; komedia on kevyttä, siihen ei tarvitse syventyä tuntikausiksi saadakseen siitä jotain irti. Komedia on

viihdettä, ei taidetta. Viihdettä kulutetaan.

Sekä Brotkin, Järvinen, että Hoffstad olivat sitä mieltä, että komedian kirjoittaminen ei ole erityisen helppoa, ja vaatii tekijältään tiettyä taipumusta ja omistautumista työlleen. Kuten moni muu kutsumus, komediakirjoittajaa pitää työnsä parissa tarve ja palo harjoittaa ammattiaan. Keskusteluissa toistuivat samat tuntemukset: komediaa arvostetaan alan sisällä, ja tietty yleisö pitää komediaa arvokkaana. Yleisemmällä tasolla oltiin sitä mieltä, että komediateokset harvoin nousevat taiteen kaanoniin tai ansaitsevat pystejä.

Vaikka on totta, että Oscar-patsaita komedialle natsahtaa varsin harvoin – laskentakriteereistä riippuen oma saldoni oli kaikkiaan 7-14 komediaelokuvaksi luokiteltavaa elokuvaa parhaan elokuvan kategoriassa¹³ - on Suomessa tilanne mielestäni optimistisempi. Esimerkiksi 2018 parhaan elokuvan Jussi-patsaan voitti draamakomedia *Tyhjiö*, ja ehdolla oli tämän lisäksi kaksi muuta draamakomediaa, *Iloisia aikoja*, *Mielensäpahoittaja* ja *Ihmisen Osa*. Parhaan käsikirjoituksen tuolloin nappasi Teemu Nikki ehkä parhaiten mustaksi komediaksi luokiteltavalla elokuvallaan *Armomurhaaja*. Myös television puolella tilanne on kannustava, Venla-patsailla on oma kategoriansa komediasarjoille, Järvinen on napannut useamman Venla-pystin, ja myös Brotkin on ollut ehdolla (*Aikuiset*, 2018).

Silti arvostuksesta ehkä optimistisimmin puhui Erik Hoffstad. Hoffstadin näkökulmaa saattaa selittää se, että Yhdysvalloissa komediaperinne on vahvempi ja laajempi, ja tekemällä komediaa voi tosiaan nousta maailmanlaajuiseen maineeseen. Hoffstad kuitenkin alleviivaa työn määrää ja omistautumista yhtenä edellytyksenä komedian parissa menestymiselle.

Arvostuksesta riippumatta haastattelemani käsikirjoittajat olivat yhtenäisen ylpeitä leimastaan komedian tekijöinä, eivätkä kaivanneet muutosta titteliin. Tämä jos mikä rohkaisee seisomaan vahvasti omilla jaloillaan ja omien tekstiensä takana. Brotkin ja Hoffstad ilmoittivat molemmat olevansa tyytyväisiä työskennellessään komedian parissa toistaiseksi. Järvinen puhui mentaalisesta muistilapustaan tehdä enemmän draamaa tullessaan vanhemmaksi. Koen olevani jäävi ja arvioimaan, huononevatko koomikoiden

---

¹³ Academy Awards Database

jutut heidän ikääntyessään, tylsistyykö keihään kärki, muuttuuko viini etikaksi. Pystyn kuitenkin ymmärtämään Järvisen tuntemuksia siitä, että iän karttuessa maailmankatsomus muuttuu ja tarve ja tyyli keskustella asioista kehittyy ja ehkä jopa rauhoittuu.

Virtahepo olohuoneessa

Aloitin tutkimukseni haastattelemalla Anna Brotkinia, ja tein tietoisien päätöksen olla puhumatta yhdestä asiasta: sukupuolesta. Nainen saa kuulla naiseudestaan jatkuvasti joka paikassa, ajattelin. Nyt haluan keskittyä puhumaan työstä ja inspiraatiosta, ja siitä mikä ajaa ihmisen, kirjoittajan, komedian pariin. Vaikka olin siis tarkoituksella päättänyt, ettei tutkimukseni käsittele sukupuolta, törmäsin kuitenkin omaan lyhytnäköisyyteeni heti kättelyssä huomattessani, että muita naisoletettuja kirjoittajia, jotka olisivat erikoistuneet nimenomaan komediaan, oli lähes mahdoton löytää jo ennestään pienestä joukosta suomalaisia komediakäsikirjoittajia.

Erik Hoffstad edustaa haastattelemieni joukossa vahvimmin uuden median, internetin itsetehdyn kotikutoisen, mutta kunnianhimoisen viihteen linjaa. Youtube antaa äänen jokaiselle, joka jaksaa nähdä intohimonsa eteen vaivaa. Joukosta löytyy myös valtava määrä suosittuja naispuolisia sisällöntuottajia, jotka keskittyvät komediaan. Mikäli tutkimukseni olisi käsitellyt sukupuolta, olisin helposti voinut valita viimeiseksi haastateltavaksi naisoletetun Youtube-käsikirjoittajan. Valitsin kuitenkin juuri Hoffstadin, koska olen aidosti viihtynyt hänen materiaalinsa parissa tuntikausia jo ennen, kuin mietin opinnäytetyöni tekemistä.

Haastatellessani Atte Järvistä, hän nosti oma-aloitteisesti kissan pöydälle, ja pohti ääneen syitä, miksi naisten on ollut ehkä vaikeampi lähestyä komediaa ammattina. Ymmärsin, että identiteetistä puhuttaessa sukupuolta ei voi täysin sivuuttaa. Mieleeni muistui eräs Christopher Hitchensin kolumni Vanity Fairissa vuosien takaa, jossa hän pohtii syitä sille, miksi naiset eivät ole hauskoja. Kolumnissaan Hitchens sortuu moniin äärimmäisiin kärjistyksiin, joista olen hänen kanssaan eri mieltä, mutta ehkä tarkkanäköisimmillään Hitchens esittää, ettei naisilla ole ollut samanlaista painetta naurattaa miehiä, kuin miehillä naisia, koska naiset ovat miesten mielestä jo lähtökohtaisesti viehättäviä. Lisäksi Hitchens väittää miesten pelkäävän hauskoja naisia, koska miehet haluavat naisista

yleisöä, eivät kilpailijoita.¹⁴

Uskon tämän sivuavan sitä samaa, mitä Järvinen tarkoitti sanoessaan, että vain hauskan näköiset naiset ovat aiemmin saaneet olla koomikoita, ja että on julmaa sanoa miehelle, että tämä ei ole hauska. Tulkitsen määritelmän ”hauskan näköinen” niin, että jos nainen on ollut vallitsevan kauneusstandardin ulkopuolella tai reunamailla, on hänellä ollut lupa olla hauska. Toki poikkeuksia löytyy tähänkin kaavaan, kuten vaikka Lucille Ball tai myöhemmin Fran Drescher. Tämä kuitenkin toistaa Hitchensin väitettä siitä, että yleisesti miehet kokisivat hauskat naiset uhkana. Itse haistan tässä myös jonkinlaista noitavainon käryä: itse ajatteleva, vitsejä laukova nainen on vaikeammin kontrolloitavissa, ja täten uhkaa miehen statusta vallanpitäjänä.

Vaikka Hitchensin ehdottamalla evoluutiotyyppisellä komediateorialla on varmasti jonkin verran perää, jättää se huomiotta monia muita ympäristöllisiä ja kasvatuksellisia seikkoja, jotka ovat varmasti vaikuttaneet naisten ”hauskuuteen”. Haluan kuitenkin painottaa, etten tarkoita tällä sitä, että naiskoomikoita ei olisi ollut kautta historian; heidän edustuksensa on vain ollut selvästi marginaalissa. Myös Hitchensin puolustukseksi mainittakoon, ettei hän kiellä eivätkö naiset *voisi* olla hauskoja, heillä ei vain ole samanlaista sosiaalista painetta siihen, kuin miehillä.

Omasta keskustelustani Järvisen kanssa käy ilmi, että koin nuorempana myös itse jonkinlaista häpeää, mikä liittyi absurdiin tai törkeiden juttujen kirjoittamiseen koulun joulujuhlan näytelmään. Tein niitä senkin uhalla. On ilmiselvää, että ainakin osa kokemastani identiteettikriisistä käsikirjoittajana ja taiteilijana liittyy siihen alitajuiseen tunteeseen, että komedian kirjoittaminen on jollain tavalla ala-arvoista, ainakin minulle naisena. Komedian tekeminen tuntui aina jotenkin kapinalliselta, enkä oikein ymmärtänyt, miksi. Jälkikäteen ajateltuna, se taisi olla jonkinlainen vastaiskuni oletukselle siitä, että minusta pitäisi kasvaa hillitysti ja säädyllisesti käyttäytyvä nuori nainen.

Osittain myös tämän takia on välillä virkistävää keskustella miesoletettujen komediakäsikirjoittajien kanssa komediasta ilman, että puhutaan sukupuolesta – se tuntuu olevan heille luontevaa, sillä sukupuoli ei lähtökohtaisesti määritä heidän työtään.

---

14 Hitchens, 2007

Se heille myös sallittakoon, ja toivon mukaan se myös pian naisoletetuille koomikoille sallittakoon. Odotukset naisten tekemää komediaa kohtaan ovat olleet ainakin menneisyydessä kliseisiä ja rajattuja. Toki komedia on kärjistämisen ja yliampumisen laji, ja on helpointa lähteä sieltä, mikä on tuttua. Toivoisin silti, että nämä padot olisi jo saatu murrettua, ja nainen voisi heittää vitsiä vaikka politiikasta, ilman, että katsoja haukottelee seuraava menkkavitsiä odottaessaan.

Keskustelu on paljon laajempi, kuin mitä annan sille tässä tilaa, ja yksi mahdollinen jatkotutkimuksen aihe, sillä kommenttini on vain jälkiajatus komediakirjoittajan identiteettiä pohtiessani. Viime vuosikymmenen aikana tapahtunut naiskoomikoiden määrän kasvu heijastelee eittämättä näiden vanhojen asenteiden muutosta, vaikka matkaa on vielä paljon. Laskiessani Netflixin stand-up kategoriassa tarjolla olevien koomikoiden omien komediaspesiaalien määrän, miesten suhde naisiin oli 177:45.¹⁵ Naisten edustus on siis noin 20% kaikista tarjolla olevista stand-up keikoista. Luku ei ole yllättävä, ja naisten vähäisyys tuskin johtuu yrityksen puutteesta. Monet koomikot maailmalla ovat kauhistelleet sitä, miten vaikeaa naisilla on edelleen luoda uraa komedian parissa.¹⁶ Tämän persuteella on toki vaikea täsmällisesti sanoa, mikä tilanne on naisoletetuilla käsikirjoittajilla, mutta uskon lukujen antavan ainakin suuntaa.

Muutokset tapahtuvat pikkuhiljaa, yksi esimerkkitapaus kerrallaan, ja siksi myös kotimaisen komedian saralla jokainen naisten kirjoittama teos on askel pois erikoisesta, ja kohti yleistä. Ehkäpä pian meitä on jo niin paljon, että voimme tiputtaa etuliitteen pois, ja olla vain koomikoita, komedian käsikirjoittajia, komediataiteilijoita.

Lopuksi

Lähdin tekemään tätä tutkimusta toiveenani selventää omaa identiteettiäni käsikirjoittajana, ja kartoittaakseni suhtautumista komediaan ammattikentällä.

Tutkimuksesta heräsi muutamia aiheita, joita voisi syventää jatkotutkimuksella. Pällimmäisenä näistä itseäni jäi mietityttämään, ovatko komediaa käsikirjoittamaan

---

15 Laskeminen suoritettu 27.4.2020 suomalaisella Netflix-tunnuksella. Laskuissa ei huomioitu stand-up keikkoja, joissa esiintyy useita eri koomikoita, vain ainoastaan koomikoiden omat keikat.

16 Carlin (2016) kirjoittaa artikkelissaan perinpohjaisesti naiskoomikoiden kohtaamista ongelmista urallaan

päätyneet naiset kokeneet rohkaisua vai vähättelyä uransa alkuvaiheilla. Toinen mahdollisesti mielenkiintoinen tutkimusaihe voisi olla elokuvataiteenlaitoksen ja muiden taidekoulujen keskuudessa siitä, kokevatko oppilaat komedian tekemisen taiteellisesti kunnianhimoisena tai arvokkaana työnä.

Mielestäni tämän tutkimuksen tärkein anti oli ehdottomasti nähdä se ilo ja ylpeys, jota komedian käsikirjoittajat kantavat omasta työstään. Vaikka otanta omassa tutkimuksessani on pieni, voi sekä kotimaisia, että ulkomaisia nimiä selaillessaan tulla samoihin loppupäätelmiin: komedian kirjoittajat ovat kunnianhimoisia, työlleen omistautuneita, usein filosofisesti ajattelevia, älykkäitä ja rohkeita ihmisiä. Jos siis veri vetää siihen suuntaan, ei ole mitään syytä jäädä pohtimaan omaa merkittävyyttään taiteilijana. Komedialla on suurempi kuin genrensä maine; se on dramaturginen apuväline, joka parhaimmillaan saa katsojan ajattelemaan.

Mikäli joku nupullaan oleva koomikon alku sattuu käymään läpi samoja tuskaisia ajatuskeloja, joita itse tiedostaen ja tietämättäni pyörittelin, voi hän oikaista alle kokoamaani FAQ listaan löytääkseen nopean vastauksen.

Komediakäsikirjoittajanalun FAQ

1. Voinko tehdä komediaa, jos opiskelen taidekoulussa?

Voit.

2. Voinko tehdä komediaa, jos en opiskele taidekoulussa?

Voit.

3. Onko komedian tekeminen helppoa?

Ei, mutta jos se tuntuu luontevalta, tee sitä.

4. Voinko olla hauska, jos olen jotain muuta, kuin mies?

Voit.

5. Voinko olla hauska ja samaan aikaan syvälinen taiteilija?

Voit.

6. Tulenko saamaan komediakäsikirjoituksellani Oscarin?

Todennäköisesti et, mutta Venlan voit saada.

7. Voinko kirjoittaa komediaa aroista aiheista?

Voit, kunhan ymmärrät eron sillä kuka on käsikirjoituksessa, ja kenelle nauretaan.

8. Voinko kirjoittaa komedian jälkeen enää mitään muuta?

Voit, ja viimeistään silloin, kun olet vanha kalkkis, eikä kukaan enää naura jutuillesi.

Lähteet

Academy Awards Database

Verkkotietokanta, viitattu 28.4. 2020

<http://awardsdatabase.oscars.org/>

Bergson, Henri (1913), *Laughter*, macmillan And Co Ltd, London

Viitattu versioon Internet Archiven kautta 28. 4. 2020

<https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.54429/>

Bollyky, Thomas J., Konyndyk Jeremy (2020), "It's not the WHO's fault that Trump didn't prepare for the coronavirus", *The Washington Post*

Verkkojulkaisu, viitattu 15. 4. 2020

<https://www.washingtonpost.com/outlook/2020/04/14/trump-who-coronavirus-response/>

Brotkin, Anna (2016) *Nautintoa lykkäämässä – käsikirjoittajan työskentelytavat ja -rutiinit*, Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu, Helsinki

Camus, Albert (2005), *Myth of Sisyphus*, Penguin Books, Lontoo

Chapman Graham, Cleese J., Gilliam T., Idle, E., Jones T., Palin M (2005) *The Pythons autobiography by The Pythons*, Orion Books Ltd, Lontoo

Carlin, Shannon (2016) "Tina Fey Says It's A 'Terrible Time' For Women In Comedy & Here's Why She's Right", *Bustle*

Verkkojulkaisu, viitattu 27. 4. 2020

<https://www.bustle.com/articles/145574-tina-fey-says-its-a-terrible-time-for-women-in-comedy-heres-why-shes-right>

Helitzer Mel, Shatz Mark (2005) *Comedy writing secrets*, Writer's Digest books, Ohio

Hitchens, Christopher (2007), "Why women aren't funny", *Vanity Fair*

Verkkojulkaisu, viitattu 13. 4. 2020

<https://www.vanityfair.com/culture/2007/01/hitchens200701>

Hoffstad, Erik (2020), "The Revenge of 5G" *Internet Comment Etiquette with Erik*

Youtube-video, viitattu 28. 4. 2020

<https://youtu.be/Q65aYKoAoMc>

Kierkegaard, Søren (1987) *Either/Or Part I*, Edited and translated by Howard V. Hong and Edna V. Hong, Princeton University Press, New Jersey

Nikkinen A., Rosenvall J., Vacklin A. (2008) *Elokuvan Runousoppia*, Like, Helsinki

Sartre, Jean-Paul (1992) *Being and Nothingness*, Washington Square Press, New York

Seinfeld, Jerry (1993) *SeinLanguage*, Bantam Books, New York